

B L C N M K

V S N Y K

T H E J E S R A L D

СУСПІЛНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

PIK XXVII Ч. 2 (286)
YEAR XXVII No. 2 (286)

ЛЮТИЙ 1973
FEBRUARY 1973

ЦІНА 0.60 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.60

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Р. Андрієнко-Данчук — „Ти завжди будеш з нами”...	1
ОУН стойть понад партіями	3
В. Невідомий — Вулиці	4
Д-р М. Кушнір — Проблеми перед нами	5
В. Ласовський — Роздуми над долею нашої культури	8
I. Левадний — Любов до своєї столиці	10
I. Кравчук — Окружна конференція Організацій УВФ в Йонкерсі	13
Поль-Половецький — „Поезії про ніщо”	16
С. Женецький — З життя українців в Югославії	21
Петро Кізко — У технікумі	22
Сторінка ОЖ ОЧСУ	24
ВоК — Гірше як з хроном	26
I. Крих — Капітулянтська доповідь	28
З життя Відділів	28
Хроніка	30
M. Чубашек — Дуже дивна історія	32

ВІСНИК

В ДРУГІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Р. Андрієнко-Дангук

„ТИ БУДЕШ ЗАВЖДИ З НАМИ...”

Алла Горська — мучениця-героїня, що в історії визвольної боротьби України залишилася по-лум'яним світочом любові до Батьківщини і самопожертви для неї.

Народилася вона 18-го вересня 1929 року. Виховувалася в київській зросійщеній родині. Закінчила Художній інститут. Активно вклопилася у процес національного відродження, який охопив молоде покоління творчої інтелігенції України на початку 1960-их років. Вивчила українську мову і лише цією мовою говорила. 1962-го року стала одним з організаторів Клубу Творчої Молоді, що його зліквідувала місцева влада 1964-го року. Брала участь в організації літературно-мистецьких вечорів, розповсюджувала твори „Самвидаву”, збирала кошти на допомогу потребуючим студентам.

За десять днів перед смертю Алли Горської, 17 листопада 1970 р., коли в Івано-Франківському суд виніс вирок Валентинові Морозові і з Києва прийшла протестаційна телеграма проти цього незаконного вироку, серед підписаних 30-ох осіб було прізвище Алли Горської.

1964-го року, разом з Людмилою Семикіною, Панасом Заливахою і Галиною Севрук, Алла Горська виготовила шевченківський вітраж для вестибюлю Київського університету. На вітражі зображене було гнівного Шевченка, що однією рукою пригортав покривдену жінку — матір-Україну, а в другій, високо піднесеній руці тримав книгу. На вітражі стояли слова: „Воз величу малих отих рабів німих, я на сторожі коло них поставлю слово”.

Вітраж був брутально знищений. Аллу Горську і Людмилу Семикіну виключено із Спілки Художників України. Коли прийшла справа обговорення шевченківського вітражу в університеті, Алла й Людмила тримали себе гідно. Голова Спілки Художників В. Шаталін вимагав гостро покарати творців вітражу.

Затривожені довгою неприявністю Алли Горської в Києві, Наталя Світлична і Євген Сверстюк приїхали у Васильків і зажадали в міліції відкрити будинок її свекра, 70-річного Зарецького. Міліція неохоче відчинила хату і, побіжно її оглянувши, заявила, що нічого підозрілого нема. Треба було настирливого намагання Наталі Світличної, щоб міліція відкрила льох. І в ньому побачили присутні замордовану Аллу Горську. Сліди крові були старанно зміті і покриті хідниками. На другий день знайдено спотворений труп Зарецького аж під Фастовом, і міліція цілий тиждень не могла „розпізнати” його, хоч у кишені був пашпорт. Щоб відвернути увагу від злочинців, арештовано на кілька днів чоловіка Алли, маляра Зарецького.

Похорон Алли Горської, на який поприїздили люди з різних міст, відбувся 7-го грудня в Києві. Не дозволено відкрити труни замордованої ані поховати її на Байковому цвинтарі, де поховані заслужені українські культурні діячі. Прощальні промови, не зважаючи на заборону, виголосили: учитель Олександер Сергієнко, літературний критик Євген Сверстюк, поет Василь Струсь, колишній політв'язень Іван Гель із Західної України.

Олександер Сергієнко сказав над труною:

„Вони ненавиділи її за те, за що ми її любимо. Неймовірно тяжко працювати для українського народу. Та він завжди давав із себе людей таких, як Алла Горська, — готових іти до кінця свою дорогою. Прощай, наш любий друже, прощай, Алло! Поки нам суджено жити, ти будеш завжди з нами. Ми не дамо згасити вогонь, який ти живила своїм серцем!”

Євген Сверстюк говорив про заслуги Алли Горської для України:

„Це була рідкісна людина, що навіки залишиться з нами, як рідна душа. В образі цілого десятиріччя вона височить білим привидом До-

брого Духа, що втілює в собі сумління, гідність, поривання молодості і сяйво вільного людського обличчя, освітленого талантом і відданістю для народу. Вічна слава мужній і чесній Людині-художниці, що згубилась у холоді спілії осінньої мжички, але залишила людям щедроти великої душі, свій шлях і свій бадьорий усміх".

Іван Гель так висловив любов і пошану до Алли Горської львівської громади:

„Від львівської громади, від усіх тих, хто шанував і цінив Аллу, хто був прихильником її таланту, вчинків і думок, кого сднали з нею ідеї, хто ще недавно приїжджає до неї живої — щирого соратника й друга, хочу висловити наш безмежний біль і скорботу, глибокий жаль і розпуку втрати. Доля Алли схожа на долю її народу, як доля її таланту на долю духових потуг України... Не стало мужньої, принципової громадянки — незрадливої дочки українського Відродження 60-их років. Не стало близької нам дуже гарної Людини... Жаден громадський здвиг, якими були багаті 60-ті роки, не проходив без активної Аллиної участі, чим би це їй не грозило. На таке життя можна і треба рівнятися усім нам, особливо тепер, коли, притомившись на важкій дорозі, дехто намагається переоцінювати ідеали й знецінювати набутки. Дуже хотілося б, щоб ця трагічна смерть не пригнітила й не пригнула нас. Цього, ми певні, хотіла б і сама Алла, якби могла озватися до нас. Хай перед лицем цієї трагедії відмететься від наших учинків і стосунків усе боягузливе, пристосовницьке, дрібне і суєтне. Адже таке нетривке й негарантоване людське життя — і так багато треба встигнути кожному із нас за ті ніким непораховані завчасно роки чи дні, які відміряла нам доля. Велике спасибі тобі, Алло, що ти жи-

"VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,

New York, N. Y. 10003

ла, боролась і творила серед нас. Вічна слава Тобі і вічна пам'ять від нас!"

Василь Стусь відчитав свій вірш „Пам'яті Алли Горської":

Ярій, душе. Ярій, а не ридай.
У білій стужі сонце України.
А ти шукай — червону тінь калини,
на чорних водах — тінь її шукай,

де горстка нас. Малесенька топта.
Лиші для молитов і сподівання.
Усім нам смерть судилася зарання.
Бо малинова кров — така ж крута,

вона така ж терпка, як в наших жилах.
У сивій завірюсі голосінь
ці грони болю, що падуть в глибину,
бесмертною бідою окошились.

8-го грудня в одній із львівських церков була відправлена панахида по замордований Аллі Горській. На 40-ий день по смерті друзі Алли влаштували в Києві традиційні поминки.

Усіх промовців, а також Наталю Світличну впродовж 1972 року ув'язнено під різними закидами, декого вже засуджено, інших звільнено з роботи і переслідувано.

В багатьох містах західних країн, де перебуває українська еміграція, відбулися жалобні демонстрації та жалобні академії.

Ім'я киянки Алли Горської ввійшло в пантеон героїв визвольної боротьби українського народу поруч замордованої польською поліцією в 1924 році львов'янки Ольги Басараб, поруч розстріляної в 1942-му році гестапівцями поетки-революціонерки Олени Теліги. Іменем нової нашої геройні названо різні організації і відділи українського жіноцтва, бо вона кличе нас працювати і боротись за визволення Батьківщини з кривавих московських рук.

На Україні добре знають, що бути бандерівцем в очах російських окупантів — це найбільший „злочин", за який карають якнайтяжче. Бандерівці стали синонімом справжнього патріотизму.

(З постанов IV Великого Збору ОУН)

ОУН СТОЇТЬ ПОНДАР ПАРТІЯМИ

Революційна ОУН — це визвольна всенациональна сила, яка організує боротьбу нації проти Росії, за розвал російської імперії, за відновлення Суверенної Соборної Української Держави. ОУН стоїть на сторожі інтересів нації. Всюди там, де ворог намагається у своїй стратегії наступу робити пролом і розбудовувати свої антиукраїнські позиції серед української спільноти — там ОУН розгортає дію, протиставляючись цій диверсії ворога. Ворог почав стосувати тактику троянського коня. ОУН дас цьому відсіч невблаганно і послідовно.

Не міняючи свого принципового становища до УНРади з 1950 р., було необхідним у цей час наступу ворога дати йому відсіч також на форумі УНРади, щоб унеможливити загніздитися советофільським колам тут і створити з неї речника російської колоніяльної формaciї — УССР. Тому виступ представника ОУН на VII Сесії УНРади, запрошеного як гостя, мав характер не привіту, а апелю до протиросійської дії. Представник ОУН відмітив, що деякі політичні угруповання віддаляються від ідеалів 22 Січня 1918-1919 рр., дехто починає уважати російську колонію „УССР” за продовження Суверенної і Соборної Української Держави. Забувають про жертву Головного Отамана Симона Петлюри, який згинув з рук ворога за те, що залишився як прапор боротьби за самостійність українського народу і поборював прояви зміновіхіства. Забувають про всі пізніші жертви московської окупаційної влади, що не припинилися по нинішній день. Капітулюючи перед т. зв. реалітетами, шукають компромісів з ворожою державною системою, якої неможливо погодити з ідеалами Головного Отамана Симона Петлюри і основоположника ОУН полк. Євгена Коновалця, ані з традиціями і розвитком української політичної думки і визвольно-державної дії пізніших українських визвольних та державницьких формaciй — Карпатської України, Українського Державного Правління, УГВР.

Представник ОУН відмітив, що ОУН вийшла зі складу УНРади через невизнання нею основних принципів революційної боротьби, а то й незаперечних історичних актів, що після уряду Директорії визволила боротьба в Україні

продовжувалася, і вислідом тієї боротьби був створений уряд Карпатської України та проголошення її державності, а 30 червня 1941 уряд відновленої Української Держави. Була знештувана і всенародна революційна УПА, якої навіть ворог не легковажить, а яку ще й тепер, у її тридцятиріччя, деякі советофільські елементи намагаються оплюгувати на радість ворога. ОУН не погоджувалася теж із структурою добору делегатів, які отримують мандати від партійних керівництв, а не на основі їх вибору. Становище ОУН до УНРади — незмінне.

Наслідком тривожного становища в Україні і під тиском ворога виникають тенденції захищати історично-традиційні позиції Української Держави, визначені актами 22 січня і плебіцитом крові сотень тисяч бійців армій Києва і Львова впродовж цілих десятиріч за ті самі ідеали. Виникають тенденції заступити ті світлі традиції „традиціями” УССР, російською колонією, щоб з позицій УНРади протиставити УССР українській суверенній державі, за яку боремося, бо, мовляв, її переємником стала УССР. Це значить, що наслідниками Головного Отамана Симона Петлюри, голови Української Держави, стали раковські, кагановичі, молотові, постнішеві, хрушеві та щербицькі і що „наслідники” Симона Петлюри ведуть уже понад 50 років екстермінаційну політику супроти українського народу, а 40 років тому вони вчинили найбільший в історії геноцид — голодову облогу України. Подібні тенденції доводять до жахливих консеквенцій. Самостійницькі угруповання, які стоять на позиціях 22 Січня, продовженням яких був Акт 30 червня, мусять дати відсіч советофільським елементам.

ОУН відбиває наступ советофільської диверсії на фронті всього українського зорганізованого життя. Якраз у цей особливий час терористичного геноцидного наступу москалів на Україну і на еміграцію ОУН підкреслює потребу протинаступу самостійницьких українських чинників з позицій 22 Січня і 30 Червня в захист воюючої України, в захист її героїчної УПА, в захист наших катакомбних Церков — УАПЦ і УКЦ, в захист наших культурних діячів, усіх борців за національно-державну нез-

залежність і за права людини. ОУН підкреслює необхідність безкомпромісового становища всіх українців у справах самостійності і соборності, у дусі боротьби за розвал російської імперії усіх барв на незалежні національні держави, в дусі повного заперечення УССР, як колоніяльного твору Москви, з підтримкою для УАПЦ проти безбожницької Москви і кремлівської режимової „церкви”, з підтримкою катакомбної УКЦ в її боротьбі проти російських переслідувань і проти русофільської політики ватиканських кругів, за помісність і патріярше оформлення, необхідність винесення полуум'яного протесту проти скріплених терору в Україні і проти засудів визначних синів українського народу, як Левка Лук'яненка та Івана Кандиби, Святослава Караванського і Валентина Мороза, Юрія Шухевича, сина великого батька-героя, Головного Командира УПА, Романа Шухевича-Чупринки, та інших, що їм немає вже числа, і протидії та поборювання дефетистичних капітулянтських настроїв і тенденцій, шкідливих українському самостійництву. Вимогою безкомпромісової протиросійської і протикомуністичної боротьби, бо тільки визвольною сувореною політикою, силами власного народу, його волею й боротьбою можна буде розвалити російську імперію і відновити Суверенну Соборну Українську Державу, — закінчив свій апель представник ОУН.

Виголосити такий апель у сучасний момент розгулу російських тиранів в Україні — було потрібним. Було необхідним засудити теж на форумі УНРади русо- і советофільські тенденції, щоб емігрантські групи не заганяли ножа в спину самостійникам-борцям, які в тюрмах і концтаборах уважають УССР російською колонією, а тут знаходяться капітулянти, для яких УССР є продовженням української держави 1918-1919 рр.

ОУН не була і не є партією, вона є національно-визвольною революційною організацією, яка стоїть на сторожі всенационального добра і інтервеніює всюди там, де ворог намагається робити пролом і розбудувати свою агентурну позицію.

ОУН буде незмінно займати негативне становище до всіх опортуністичних кроків чи захоп-

*Василь Невідомий
Україна*

ВУЛИЦІ

Поспішають вулиці. Мабуть,
у всьому світі.
Одні — з привітом, інші — без
привіту.
Навіть моя кімнатка — вулиця.
Підозріло на прохожих щулиться.
Ніч.
Я слухаю радіо.
І радіо серце радус:
Вулиця Шевченка у Вашингтоні!
А на Україні — вавилонськім полоні —
Одна новоспечена вулиця —
Московська!..
І на кожній вулиці ковзько...
І вважай, вважай, Вашингтоне
З новим і праведним законом!
Поможи нам викреслювати
московські,
Всім народам вийти на свою путь,
Бо настане і для тебе ковзько —
Ще й тебе Москвою назовуть!

У 40-РІЧЧЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Секретаріят Світового Конгресу Вільних Українців проголошує неділю 25-го березня Світовим Українським Днем відмічення 40-ої річниці більшевицького голоду в Україні й закликає всіх українців і українок взяти участь у Богослужіннях, Панахидах та жалобних академіях, імпрезах й іншого роду відміченнях цих сумніх і трагічних роковин. Секретаріят СКВУ закликає в той день згадати у молитвах мільйони наших братів і сестер, які померли голодовою смертю.

Секретаріят СКВУ закликає українські центральні і країнові суспільно-громадські надбудови, установи, організації і товариства в усіх тих країнах, де проживають українці, провести належну підготову Світового Українського Дня відмічення 40-ої річниці голоду в Україні й доказати всіх зусиль до того, щоб таке відмічення віdbулося урочисто повсюді.

дів кожної української політичної групи чи центру.

Хто стоїть окремо, стоїть найсильніше! Тоді він може бути стороєм принципів і безкомпромісивим борцем! (Є. О.).

Д-р Михайло Кушнір

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕД НАМИ

(Продовження)

IV. ПРОБЛЕМИ СВИТУ КУЛЬТУРИ, ЯК ЦІЛОСТИ

1. Метафізичні підстави культури

Культура існує на землі від віків, але проблема культури недавнього походження. До речі, щойно доба Просвічення зформулювала її виразно і щойно відтоді вона здобула здібність розбуджувати інтелектуальний неспокій. На це складалося багато причин, а одною з найістотніших було розбиття традиційного релігійного обґрунтування і віправдання культури. Згідно з цією концепцією, розбудованою особливо в періоді пізнішого середньовіччя, культура, як суділ людських справ, становила неначе продовження божого діла створення. Вона крилася своїм корінням у порядку природи, а надприродна сфера надавала їй доцільності, яку вона повинна здійснювати. Таким чином культура здобувала і санкцію, і оцінку. Вона ніколи не ставала, ані в цілості, ані в жадній своїй частині, самостійною дійсністю, незалежно і начальною дійсністю.

Розв'язання проблеми стосунку культури до природи та культури до надлюдської дійсності виявлялося в системі гієрархізму або градуалізму. Вона устійнювала наверстовування сфер існування від найнижчих до найвищих, при чому в кожній нижчій сфері пересвітлювала вища, а в кожній вищій сфері — нижча підлягала опануванню і піднесенню. Згідно з цим у людині відрізняли різнопідвиди, зв'язані й співвідіючі круги існування, від природних аж до надприродних.

Від Ренесансу аж до епохи Просвічення триває щораз сильніша боротьба з поняттям Бога, як творця світу і його ладу. Утверджується поняття світу, як єдиної й самостійної дійсності. Не існує нічого понад світом, ані як перша причина, ані як ціль, ані як запорука ладу. А світ складається з двох сфер: природи і культури. Однак, коли світ є самостійною і самовистачальною дійсністю — єдиною важливою метафізич-

ною проблемою стає взаємний стосунок цих його обох сфер. Новітня епоха цілковито заабсорбована розважанням взаємних стосунків між природою і культурою.

У розв'язуванні цієї проблеми зарисовуються різнопідвиди становища, які одна одні поборюють протягом цілого XIX століття і які надають йому характеристичне обличчя. Це — натурализм і гуманізм. Натурализм виростає з давньої традиції, яка вважає закон природи за нижчий ступінь божого закону, але водночас із критикою релігійного світогляду закон природи інтерпретують способом чимраз більш механістичним. Матеріалістична філософія, розвиток природничих наук, а особливо теорія Дарвіна, який безкомпромісово потрактував людину, як частину органічного світу природи, спричинились до того, що натурализм придбав характер повного світського погляду на світ. Його достаточно зформулювали т. зв. еволюціоністи, особливо Герберт Спенсер (1820-1903; „System of Synthetic Philosophy” — 10 томів, 1860-96). Культура, — згідно з цим становищем мала бути витвором виду „homo”, який постає докладно і вповні на основі тих непорушних законів природи, що керують явищами органічної природи взагалі, а може навіть законів, що керують процесами, які виникають у цілій, не тільки органічній природі. Таким чином вони перекреслювали будь-яку самостійність і відрубність людського світу. Ані мотиви, ані людські цілі, ані зміст думки і почувань, ані виїмкові досягнення в різних засягах культури не мали бути переконливим доказом, щоб визнати в людині і в твореній нею культурі щось більше, ніж тільки якісне явище, ідентичне з явищами і процесами, що виникають у суспільстві мурашок або бджіл, в хемічних процесах, у складних явищах кристалізації.

Цьому розумінню протиставляється гуманізм. Він виводився з античних джерел, а також із релігійних чинників, які підкреслювали відрубність і виїмковість людини. Гуманізм розумів

B eftiñi uporo hañinkenña ñogasemo, nlo mik
lyahichtinhamn ronñemuan i harypajicintin-
an ronñemuan i chyerasin ñabarha mocroahehná,
aki — xoa heññumi — chpñuhñimc nlo jolo,

Томъ първото членение съгласното обозначение е
партенатъ съгласната и първото членение
на името наричане, което е като първото
членение на името наричане посъдимо

— 1840 = „Das Wesen der Religion“ — 1845), Ephectra Pehaza (1823-1892), „Dialogues Philoso- phiques“ — 1876 = „Vie de Jesus“ (1863) i Gara- to ix aczijihinkib, — a bojhatac upotichetabur- ca harypazichtinhib konnehilli brjonehenni johun- i sunasayohn (ak ne bneipne sponge T. I. Lackeri), muo kyjatryps mae biacheni hopen i saakhon, nni he moxka 3bectin jo upipogahnhinx saakhon. Kyjaty- pa nhepcatarasja gytn hypogirmeno, “cyenjiphoto oparathemy”, upogirmeno, “cyenjiphoto etarintekna i unhamirkn“, he molua gytn jocchitjkybraha giojoi- tlyhinnm 260 fianshinnm metotam, sunarajia cro- depjihinx metot, ii icetotoe crabsin spactci, an- a tipogohi. Baptocti soobor asyazanu johuny noza jnojinhoro nicto jnojihore kylechjioe noza jnojinhoro okpejihoro tnyu knitta. Laptebo kyjatryp cn- ezzato camocthiinhm i he3azjekhm biit laptebra upn- .poin.

що обидві ідеологічні течії не раз зливалися в одному кориті, не зважаючи на основні різниці. Активізм гуманістичної концепції легко сплітався з енергетизмом або віталізмом натуралістичних концепцій, а історизм — із еволюціонізмом. Марксизм є найдосконалішим прикладом цього зісполення; він завдячує багато Гегелеві, як і Дарвінові, стільки ж історизмові, як і еволюціонізмові, гуманістичним амбіціям і визвольним аспіраціям людини в такій мірі, як і гаслам природничого детермінізму. Подібно і філософія Ніцше.

Але в сучасній добі зasadничо змінюється стосунок до цих напрямків. Нам не вистачає гуманізму, який завішує людський світ у порожнечі буття, не вистачає натуралізму, який зв'язок між людським світом і позалюдським світом розуміє виключно в природничих категоріях. Тим більше не вистачає заходів у напрямі компромісового погоджування обох цих становищ. Центральною духововою проблемою наших часів є знову проблема людини й її місця в бутті. Відроджується метафізичний неспокій існування. Добробут і спокій, особливо знаменні для другої половини XIX стол., були підставою оптимізму і людської гордости, чинником приваблення метафізичних проблем. Війни і неспокій нашого сторіччя потрясають до глибини кожною людиною. Проблема життя і смерти, щастя і нещастя, обов'язку й розкоші стають перед людиною в яркій, гвалтовній постаті, в загравах воєн, переворотів, революцій. Чим же є наше життя? Не вистачає нам проблематики світу з XIX стол.: природа — культура. Ми виходимо поза неї. Ми не думаємо, щоб дійсність ділилася без решти на ці дві сфери. Є ще щось третє, що не міститься ні в крузі природи, ні в крузі культури.

Піддавання критиці натуралізму, як і гуманізму, а спільно, пересування точки тяжіння зацікавлень з проблематики: природа — культура на проблемі буття, яке виявляється в природі і в культурі не є ними вичерпане до кінця — оце те, що становить, у протиставленні до XIX стол., найбільш характеристичне знамено сучасності. Становище релігійно-метафізичне, яке відроджується в новій силі, знаходить різномірний вираз: від філософічної метафізики

нового типу, не зв'язаної з жадним окресленим віровізнанням, аж до дуже правовірних систем католицизму, що нав'язують до св. Томи з Аквіну. А водночас із цим поширенням овиду формується новий тип гуманізму. Він протиставиться давньому автономічному гуманізму, який робив людину виключним законодавцем культури. Він сприймає людину релігійно. В цьому сенсі Жак Марітен говорить про інтегральний гуманізм (* 1882; „Humanisme integral” 1936 =), у цьому дусі Ніколай Бердяєв (1874-1948; „The Destiny of Man” — англ. переклад 1937 = „Spirit and Reality” — англ. пер. 1939 = „Freedom and the Spirit” — англ. пер. 1935) — покликує людину до участі в божому ділі створення. Інші напрямки цього нового гуманізму сприймають людину метафізично і наголошують, що людський світ може існувати в ладі тільки тоді, коли буде спиратися на незламних і понадлюдських вартостях. Такий характер має гуманізм Ірвінга Бебітта (1865-1933; „Democracy and Leadership” 1924 = „Humanism and America” — 1930 = „On Being Creative” — 1932). Таке становище Шеваліє. До цього прямувала німецька філософія вартості Гайнріха Рікерта (1863-1936; „Vom System der Werte” = „Die Philosophie des Lebens” = „Kulturwissenschaft und Naturwissenschaft (metodische Sheidung”).

**

Впроваджуюча лектура: R. Rast: Vom Sinn der Kultur, Luzern, 1941 = A. Portmann: Natur und Kultur im Sozialleben, 1946 = M. Heidegger: Über den Humanismus, 1949.

Поглиблююча лектура: W. Lexis: Das Wesen der Kultur, 1946 = J. Maritain: Religion et culture, 1946 = Romano Guardini: Welt und Person, 1940 = W. Jaeger: Humanism and Theology, Milwaukee, 1943 = J. Niedermann: „Kultur, Werden und Wandlungen des Begriffes und seine Ersatzbegriffe”, 1941.

НОВИЙ ВІДДІЛ ОЖ ОЧСУ

У Рочестері засновано новий молодечий Відділ Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. Управу нового Відділу очолила пані Галия Гулькевич, до управи ввійшли: містоголова Леся Жмур, скарбник Любія Зічин, секретар Дарія Гавришків.

В. Ласовський

РОЗДУМИ НАД ДОЛЕЮ НАШОЇ КУЛЬТУРИ

(Закінчення)

Наші образотворці зуміли вдало влаштувати подавання своєї творчості громадянству, однак треба заохочувати нашу пресу містити більше інформацій про виставки образів, довідки про поодиноких мистців, а також репродукції їхніх творів. Коли Рада розпоряджатиме відповідними грошовими засобами, то неодмінно подбає про видання альбому нашого образотворчого мистецтва за останнє чвертьстоліття.

Для пов'язання всіх родів мистецтва, а з тим і затіснення зв'язків усіх наших розсіяних по світу громад в одне суспільство, зацікавлене тими самими культуротворчими проблемами, здатне нашу культуру підтримувати споживанням її і фінансуванням Рада плянує видавати періодичний бюллетень, де, крім хроніки всіх культурних подій у всіх місцях нашої діяспори, читач знаходитиме коротенькі інформації про творчу працю ансамблів, поодиноких мистців, а також короткі зразки нових творів, репродукції образів, фрагменти музичних композицій, фота наших заслужених мистців і діячів культури.

Щоб усунути парадоксальне явище, що й досі не маємо ми популярно написаної праці про українську культуру, Рада плянує видати збірну популярну працю наших знавців усіх родів української духовової культури, в міру можливості достатньо ілюстровану. З появою такої книжки всі розмови на тему нашої культури не будуть пустопорожніми фразами, і ми знатимемо нарешті, що маємо у спадщині від генія наших предків, що нам теорить наше сучасся і що та якими засобами ми мусимо боронити від наступу на нашу духовість Москви.

Для успішності плянованих дій Рада для Справ Культури мусить розпоряджати величими фінансовими ресурсами. Йдеться тут про сотні тисяч доларів. Без цих засобів усі плянування залишаться тільки ще одним з багатьох наших нейзідьснених прагнень. Щоб мати грошові засоби, всі плянування Ради мусять бути зрозумілі і визнані за необхідність усім нашим суспільством.

Для переведення цієї акції та запевнення її успішності Рада мусить мати підтримку збоку преси, духівництва, політичних організацій, жіночих і молодечих організацій.

Наша преса повинна з повною готовістю співпрацювати з Радою, вміщати надіслані нею статті та комунікати, зі свого боку вміщати редакційні коментарі, присвячені діяльності Ради. Взагалі повинна вона багато більше, як досі, інформувати загал про культурні процеси в діяспорі та в Україні, ось як це робить „Гомін України” в своїх літературно-мистецьких додатках під редакцією д-ра Б. Стебельського.

Наше духівництво повинно для добра Української Церквистати, на зразок нашого духівництва на західніх землях в часи польської займанщини, стимулюючим чинником у національно-культурних процесах, головним чином у вихованні молодшого покоління, поєднувати виконування душпастирських обов'язків з культурною місією, бо одне і друге взаємно пов'язуються, головно тепер, коли наша молодь наражена на впливи звичнених естетично-моральних сугестій матеріалістично-нігілістичного довкілля. Наше духівництво повинно зрозуміти, що відгороджування себе від бурхливих хвиль наших днів, від необхідності взяти активну участь у формуванні національно-свідомого українця — це тільки національно-визвольна справа, але й запорука, що церкви за два десятки років не стануть пусткою або домами молитви інших обрядів.

Наши політичні активісти повинні погодитися з істиною, що є тільки два русла, в які мають вливатися їхня активність, їхній патріотизм і прагнення прислужитися національно-визвольній справі. Це — пропаганда української правди в усіх країнах, де ми проживаємо, і виховування молодого пісокоління в свідомості тієї місії, яку вона мусить виконувати для добра батьківщини її батьків. Підготову для виконування цієї місії може дати молоді, народжений на чужині, формування її світогляду і самооцін-

Hи гипомоника наст. приема для оценки забастовочного потенциала рабочих в производственных коллективах.

Akuiia Panjin moninaerpeca Gouan iis Arzauutan-
piyinum samihehnun. Otake uporaraho Garzto ha-
tib i he choeheo Ayxobo hanjoi poscianho ha hinx
trpomasjan. He ctribopeno Jiria mowonu ojihono noko-
mihna Bupashoii Ayxoboii Biil' satpabimunn i he
emoeheo hanjekho a nolo cepitax nroobor jo hei i
o y neperokahnhax ojiholo monojihna merhoren-
u y moronuhhochi hanjoi kyritypn, otke e noaro-
mictija moytta matpibochin i saptoctn hanjek-
ja to n shireheho i xno ikritysham, a s lnm inputytmeho,
hono yparoto i kyritysham, a s lnm inputytmeho,
trpognith. Hapennut syookeno camix cege ha bei ti
mocthietera, ujo ik jaae kyrityphe unpnacra iis ha-

Piñero a hankogotuomy hací soperatiybaran
nhepcabahntre Pajin e yek kpirihax hañoro no-
cejehna, cipyrypapirho nojihinx jo matiphoi
Pajin

Причою поюючи неподільну грахану в хлапчи-
нинівському та котячопольському земляху блої блої.

*Pilmeho nlepereettin peectpaatiiho beix npofoecki-
hnx mncitüba i smatopiba.*

Пищевое индустриальное производство в Башкирии, какое есть

Любовь и ненависть в романе Пушкина

у портфельной инвесторской стратегии портфеля ФА-ИМДИА Группа Капиталов, ее подразделение АКВИИК, Морин-Холдинг, ПАО Сибнефть и др. Важно отметить, что в 2018 году АКВИИК вложил в проекты в сфере инноваций и технологий более 100 млрд рублей.

кн за спаскака якспицкоки кытчакып, и таан-
кин, жа төспокинккүйнеке, жо білдірілгенде жа-
дін, же сақжарын, жо сақжарында жа-
дін, жа сақжарын, жо сақжарын да
жоңай оправдаталык критерийн мәртебе, ии-
жадында оғанаудан көзіндең критерийн мәртебе, ии-
жадында оғанаудан көзіндең критерийн мәртебе, ии-
жадында оғанаудан көзіндең критерийн мәртебе, ии-

Іван Левадний

ЛЮБОВ ДО СВОЄЇ СТОЛИЦІ

Любов до своєї батьківщини, до її мови та історії, її традицій та культури, до рідних міст і сіл завжди була характеристичною рисоюкоїної патріотично наставленої людини. Зокрема столиця рідного краю, як уособлення визначних подій старовини, подвигів, що їх доконав народ в обороні своєї чести і державної незалежності, незмінно користується любов'ю і пошаною її населення. Відома любов французів до свого волелюбного Парижу, австрійців до їх безжурного Відня, чехів до такої дорогої їм Праги. Українцям також властива галяча любов до своєї Золотоверхої Столиці, колиски нашої національної величини і слави, свідка численних вікопомних подій.

Київ, що його вік деякі археологи обчислюють на понад дві тисячі років, з давніх-давен формував обличчя нашої держави. Українські усні перекази оповідають, як Апостол Андрій Первозваний провістив Божу Благодать, що засяє на Київських горах, а виникнення міста пов'язують з іменами трьох братів Кия, Щека і Хорива та їхньої сестри Либеді.

Від найдавніших часів українська історія нерозривно зв'язана з Києвом. З нього вирушав у похід на Візантію гордий Олег і на ознакою своєї перемоги прибив щит на брамі Царгороду. З Києва робив героїчні походи звитяжний Святослав, і це він змусив тримті самовпевнену Візантію та Болгарію. До Києва приніс сонце християнської віри Володимир Великий і в Києві провів обряд охищення Української Русі.

Столиця соборної княжої держави від Мурому до Карпат, Київ у золоту добу Володимира та Ярослава прикрасився визначними спорудами. В його центрі постала величава катедра Святої Софії. Виросли й інші храми. Славновісний збірник законів „Руська Правда” ствер-

бодай частково до тієї величини духа і самопосвятаї любові до неї, як ті, що десятками й сотнями несуть тепер свої серця у московські катівні?

джус, як високо шанувалось права людини вже за тих давніх часів.

У Києві князь Володимир Мономах уживав енергійних заходів, щоб замирити князів, залікав до загальної згоди та єдності перед лицем зовнішньої небезпеки.

Татарський погром і довге польсько-литовське панування наклали на Київ тяжкий відбиток, але з часом національне життя міста знову відродилося.

Діяльність Братства, гурток учених у Лаврі, безупинні заходи великого будівничого культури гетьмана Сагайдачного, наполеглива діяльність митрополита Петра Могили, його широкі задуми щодо українського Патріархату і церковних реформ, реставрація старих церков, створення Могилянської колегії, що згодом стала академією, знову піднесли значення Києва як культурного осередку Сходу Європи.

У дні Великої Національної Революції Київ захоплено вітав гетьмана Богдана Хмельницького після його геройчного походу під Львів та Замостя.

Значно прикрасився Київ старанням великого мецената мистецтв, будівника багатьох храмів гетьмана Івана Мазепи. Пізніше місто оздобили дивовижний свою красою собор святого Андрія, проекту Растреллі та „блокколонне чудо“ Лаврської дзвіниці — витвір Шеделя.

Значення Києва як потужного національного центру зростало. В ньому розгорнуло працю Кирило-Методіївське братство — перша українська тасмана політична організація. В Києві забриніло надхнення Шевченкове слово. В Києві ширилася творчість Куліша, Нечуя Левицького, Старицького, Лисенка, Лесі Українки, Грінченка, Самійленка, поетів-модерністів.

З перших днів революції Київ став центром боротьби за українську державність. Тут твориться Центральна Рада, відбуваються військові з'їзди і національні маніфестації, гордо і урочисто звучать історичні слова універсалів про самостійність і соборність України.

Київ звитяжно боронив свою волю. Цвіт київської молоді своїми грудьми закривав ворогам шлях до рідного міста під Крутами. Вступаючи до визволеного Києва, з'єднані українські армії демонстрували соборність української зброй.

Після поразки визвольних змагань не завмерло національне життя Києва. Не зважаючи на кількакратні погроми української культури, супроводжувані масовим винищеннем або засланням кращих діячів науки, літератури і мистецтва, вбити національну душу народу Москва не була в силі.

Зазнавши великих руйнувань в часі останньої війни, Київ відбудувався. Після хвиль нових репресій, коли були засуджені опери Жуковського та Данькевича і вірш „Любіть Україну” Сосюри, прийшло нове піднесення, розгорнулась творчість шестидесятників, якою вони ще раз довели, що національна ідея живе і знищити її неможливо.

Києву — столиці України від Сяну до Дону — присвячували свої твори наші поети і письменники всіх часів і різних земель.

Перші згадки про Київ в українській літературі зустрічались ще в усній народній творчості княжої доби, в билінах про князя Володимира, про Михайлика і Золоті Ворота, в казці про Кирила Кожем'яку, легенді про Святого Андрія, переказі про гаснування Києва, в „Повісті временних літ” Нестора, в „Слові о законі і благодаті” першого українця на Київському митрополичому престолі і першого українського письменника Іларіона.

У староукраїнській поемі „Слово о полку Ігоревім” згадується про радість у Києві з приходу визволення князя Ігоря з полону та про його подорож до князя Святослава з проханням про військову допомогу проти половців. Приїхавши до Києва, князь Ігор проїздив Боричевим током коло церкви Святої Богородиці Пирогощої:

„Сонце світиться на небесах —
Ігор князь в Руській землі”, —
дівчата співають на Дунаї,
в'ються голоси через море до Києва.

У віршах учнів Богоявленської братської школи і спудей Могилянської Академії зустрі-

чались описи Києва та прославлення його як наукового і культурного центру.

Тарас Шевченко дивився на Київ як на місце, де скучено найбільші святині — Свята Софія, Братський монастир, Печерська Лавра, Спас. Героїня поеми „Невольник”:

У Києві великому
Всіх святих благала,
У Межигірського Спаса
Тричі причащалась.

Денаціоналізаційні заходи царського уряду та його намагання перетворити Київ на звичайне провінційне місто півдня Росії справляли гнітюче враження і на українських поетів.

Західноукраїнський поет і новеліст Осип Маковей, відвідавши Київ перед першою світовою війною, написав під час мандрівки цикл віршів „Подорож до Києва”, в яких з великим драматизмом відобразив шалену русифікацію Києва та фальсифікацію української історії і свою скорботу з того приводу. Йому було болюче, що Україна не противиться цьому злу, покоряється русифікаторам, „цурається рідного слова”. Маковей іде по Софійському майдані і бачить „недалеко Собору Софії” за залізною огорожею пам'ятник Богданові Хмельницькому. Бважаючи гетьмана винуватцем Переяславської угоди та всього дальншого лиха України, поет звертається до нього зі словами:

Ось я тобі скажу словечко, Богдане,
Хоч ти собі на північ і показуй,
В ту сторону українець не гляне.

Побувавши у Печерській Лаврі, де похованій літописець Нестор, Маковей ніби чує його слова, що літописи, які він писав, викривлені.

Велике піднесення в Києві за часів революції і подій, що розгорталися у ньому, стали темами для різних поетичних творів. Історичний події 22 січня 1918 року присвячує створену за староукраїнським зразком думу Павло Тичина, який у роках української державності стояв на національних позиціях.

Ой, що в Софійському заграли дзвони, затремтіли,
Не білі голуби — янголи у небо полетіли.
Ой, там збиралися під прaporи, під соняшні,
Ще й сині, —
Віднині
не буде більше пана у Вільній Україні.
Ідуть, ідуть з музикою

Під тінню пралорів
Прекрасною великою
Рікою стиглих нив.
Ідуть, ідуть, вітаються
І славлять щасні дні,
Жахтять — переливаються
Їх душі вогняні.

Ой, там виходили попи з Софійської, з-за брами,
З хрестами, з корогвами,
У шатах золотих коло Богдана правлять Службу
[Божу],

Як рожу!
Вітай свою, Україно, долю, вітай дівчину гожу!
Горяť, горяť свободою
Вчорашиї раби,
Бо чули: „Встань з природою”
Згук янгола труби.
І встали всі, співалочи,
З природою весни,
З природою вітаючи
Чудові, дійсні сні.

Як засміллось до них то праведнес сонце:
„Не дурно гріло я, світило у кожнєс віконце”.
Як заходилися хмарами ткати скатертини,
Цвітуть та розцвітають небесні бархатини.

Цвітуть в піснях вкраїночки
Дзвіночки срібляні,
Душою чернобрівочки
Струнчасто — осяйні.
То ж матері майбутнії
Стрічають дні ясні,
О, хвілі незабутнії!
О, сонце! О, пісні!

Ой, що в Софійському грали дзвони, замовкали,
Там прaporи приймали, до народа промовляли:
„Гей, разом, станемо на ворога ми, браття, —
Завяття! —
Хто зрадить матір Україну
Прокляття тим, прокляття!
І суне військо лавою
Від білих, тихих брам.
Із „Заловітом”, „Славою”
Весь Київ — наче храм.
В нім скапала кров часові,
Кров мучнів без кінця...
І в нім горяť Тарасові
Вкраїнські серця.

Величний день Свята Державности згодом
оспіував популярний у свій час західноукраїнський поет С. Орлюк:

Хвилює радісний майдан,
У золоті свята Софія
Угору вироста, як мрія,
І горду булаву Богдан
Простер в майбуття над юрбою.
Вже здійснено. Не мрія — чин!
І в зриві мідяному кінь

Зривається немов до бою!
Лунає дзвонів віщий спів.
Серця й простори він колише.
І нагло мовкне. Нагло тиша,
І в ній на крилах голубів
Пливуть слова у безгоміння:
„Віднині ти, народе, знай,
Тобі увесь належить край,
Віднині вільна Україна!
Від моря Чорного, аж ген,
Де б'ють Дніпрові джерела,
Через степи, де вольні села
Всміхаються в вінках вишень,
Від синіх узбережжів Дону,
Далеко ген, до верховин,
Бездонних зворів полонин,
Нехай не буде вже кордону!
Народ і землі всі — одні,
Народні — право і закон,
Розбитий впав ворожий трон,
На свій здвигас волю нині!”
... Знов дзвін мідянім серцем б'є,
Усім, усім ясніють лиця,
Грушевський радісно сміється,
Навколо армія стає
І враз гrimить у небо: „Слава!”
По двох невільничих віках!
І булаву Богдан простяг
Туди, де родиться держава!

Орлюкові вторив Лев Яцкевич, оспівуючи величну Січневу подію в Києві:

Забилося серце чавунне в Софійськім соборі,
І дзвони заграли рахманно у прозолоту ранку,
Замаяли з меж золотих прaporі на світанку —
Із веж золотих, де заснули знеможені зорі,
Бурхливою повінню вийшов на вулиці Київ
Морем шапок і розливом козацьких жупанів,
І скучерявлену скатерть старого майдану
Виткав стягами полків у барвисту кирею.
Хитнув головою Хмельницький — самотний і гордий,
У зморщене плесо голів, ворушке, кучеряве —
З тисяч грудей, наче сурми, неждано заграло:
„Слава тобі, Україно! Ти вільна й соборна!”
Дзвінким переливом міські сколихнулися площа
Від перевулків — по синій Дніпро у долині...
Розплюшили очі князі в кам'яних домовинах,
І в лаврських печерах ченців ворухнулися моці,
Янтарною кулею місяць над Києвом станув —
Вгорі над собором завісив сріблисті намисто...
Скотилася з бань золотих срібна зірка на місто,
Щоб в кожному серці горіти повік полум'яно.

По закінченні визвольних змагань першими до теми про Київ вдалися неокласики. Прорвідник цієї групи поетів Павло Филипович звертається до Києва, глибоко по-філософському

Ivan Kraevsuk

ОКРУЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ УВФ В ЙОНКЕРСІ

В дніх 2 і 3-го грудня м. р. в новозбудованому домі Організації УВФ відбулася Окружна Конференція ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, ТУСМ, Т-ва колишніх воїків УПА і ПАБНА зі стейтів Нью Йорк, Нью Джерзі і Коннектикат. Присутніх було 130 осіб.

Конференцію відкрив голова місцевого Відділу ООЧСУ, сотник Лев. Футала. Президія конференції складалась з представників (звичайно голів) Головних Управ: проф. І. Вовчук, п-ні Дарія Степаняк, мгр Є. Ганновський, студ. Ю. Гошовський і сот. Л. Футала.

Першого дня конференції відбулось три доповіді і містецька програма. Спочатку голова ГУ ООЧСУ проф. І. Вовчук виголосив доповідь на тему: „Наша праця в нинішній політичній дійсності і наше відношення до України”.

Доповідь почав з проблеми миру в Європі; розмови в Парижі про Азію, зреферував і скоментував заходи і напрямні політики у В'єтнамі та взагалі в Південній Азії, зазначаючи, що Японія в союзі з Китасм становлять поважну небезпеку для намірів Москви. На думку доповідача, ніяке миротворення в нинішню добу не забезпечує на довшу мету миру, бо і Брежнєв підкреслює, що співіснування означає наступальну ідеологічну боротьбу з світом імперіалізму і також у Вашингтоні, говорячи про мир, ставлять проблему сили, бо тільки спираючись на неї, можна забезпечити рівновагу у сві-

висвітлюючи його переживання, але надій не втрачає:

Не до тебе пливли скандинавські герої,
Бойовими човнами розкинувши стан.
Ні вінками Атен, ні руїнами Трої
Не прославив тебе чужоземний Боян.

Хто повірить словам, що Андрій Первозваний
На високих горах твою славу прорік?
В темну безвість віків одійшли каравани
Батажків степових та азійських владик.

Що владарів колишніх потлілі клейноди!
І на схід, і на південь твій раб мандрував —
Чуєш — там в далині велетенські заводи
Іншу долю кують, інше сяєво слав!

На майданах твоїх рік за роком конає.
Поміліла ріка, вал зрівнявся — осів,
Але пісня летить у поля, у безкрай,
Наче ластівка з теплих країв.

(Закінчення буде)

ті, бо нині на сцену вийшли й уформилися п'ять політичних потуг: Москва, Вашингтон, Пекін, Токіо і Об'єднана Економічна Європа, що з економічного об'єднання формує політичне європейське лице. В цілому балансі цієї гри стоїть і українська проблема.

Нам здається, що Москва в інвазіях одержує тільки перемоги. Але так воно не є, бо відцентрові тенденції в сателітних країнах не послаблюються, а збільшуються ще й дефіцитними ускладненнями економічної ситуації.

Те, що звідціля ідуть компютори, збіжжя тощо, має подвійне числення: деякою мірою забезпечує розв'язку безпілянового господарства, а з другого боку ще більше узaleжнююватиме країну від економіки і техніки західного світу. Тому московські опозиційні сили заздалегідь домагаються перегляду і гласності, не чіпаючи цілості (Сахарова); а останні потягнення Московського ханату свідчать про те, що нагорі рішаються взагалі задавити національні рухи, спираючись на „великий руський народ”. В такому сенсі, у 50-ту річницю відновлення імперії, імперський центр ЦК КПСС вирішив ліквідувати союзництво і утвердити унітарне єдинодержавство. Тому поставлено форму: не нації, а нова спільність, яка зформувалася в будові соціалізму, що зветься радянський народ — єдинодержаві з багато національностей, а в центрі того твору руський народ. А після 24-го з'їзду, Брежнєв заявив, що руський народ — глибоко інтернаціональний. Отже, таки ставка на руський народ. Дійшло до того, що й прикметою освіченості вважається тільки руський язык, а за постановою партії (жовтень м. р.) — вважається вершком мовної культури.

Зоологічний московізм, щодо мови і всього іншого, на думку доповідача, посилив спротив і ненависть до всього русского і розхитуватиме імперські підвалини.

Від 60-их років почавши, політична думка українського мислення пішла величезними кроками вперед, так що національною ідеєю б'є в тім'я імперську дійність. Україна у своєму державницькому змагові ще ніколи не мала такої кількості творчих людей, як маснині, хоч багато їх виарештувано.

Імперська система вже не спроможна контролювати політичної думки, що вже уформилася у власне політичне річище. Її філософія, що стала на про з велико-державством, вища на цілу голову від московської. А письменник Солженицин, картаючи за Морозом советську уніфікацію, каже: „Як ліквідуєте нації збідните світ, бо нація — особлива грань в помислові Божому”.

Перейшовши до справ внутрішнього відтинку, доповідач стверджив, що наш, як Фронту, виступ на Конгресі УККА був цілковито політично конструктивний і наша настанова такою залишається надалі. Ми подали

політичні тези (в нашій дії їх треба консеквентно підтримувати), що наша спільнота й УККА не може йти на поводі вашингтонського миротворення; наша вимога, щоб УККА зайнів становище до єдинодержавства і за розподіл імперії; щоб почав позов з Москвою за її голодовий вандалізм, ліквідацію українських Церков тощо. Далі мусимо посилити боротьбу за оформлення помісності УКЦ, із завершеннем її патріархатом.

Щодо співпраці Організації УВФ доповідач каже, що кожна з таких формаций веде свою роботу. Це тільки поділ обов'язків для кращого їх виконання. Але з цієї багатогранності виходить єдність цілеспрямованості і дії. Радить приєднувати творчі сили-одиниці, які може чомусь віддалились, але не опоганилися. Для кращої творчості слід творити інтимну атмосферу Українського Визвольного Фронту, дружність і довір'я. Якщо так будемо йти, то наша єдність буде укріплюватись — за Шевченком: єдиномисліс, і за формулою Солженицінина: красота рятуватиме світ.

Наступну доповідь виголосив голова ГУ СУМА мгР Е. Гановський на тему: „До проблеми виховної праці в громадах”. Подаємо деякі її фрагменти:

Чого вимагає наше старше громадянство від нашої молоді? Найважливіші вимоги такі: 1. Робити все можливе, щоб зберегти нашу молодь для української нації; 2. Виховувати її так, щоб вона займала місця старших, які відходять внаслідок старости, і активно включалася в усі ділянки національного життя; 3. Щоб використовувала знання англійської мови і чужинецькі середовища для добра української справи.

Далі доповідач рефериє, серед якого середовища приходиться напій молоді виростати, вчитися і працювати.

Живемо в світі, що переходить величезні технічні, соціальні, культурні та моральні зміни. Їх характеризує така швидкість, якої в історії людства ще досі не було. Сучасне молоде покоління пробує на власну руку шукати розв'язки свого буття. Воно відчуває кризу ідентичності. Її зasadничі питання: хто ми, кудою ідемо, що маємо зі собою робити в цьому світі. Наша молодь виростає майже впovні в не українському оточенні: школа, товариші, щоденне життя, військова служба, студії, праця — все це впливає на молоду людину. Вона читає, слухає радіо, телебачення тощо — все по-англійському. Тому не дивуємося, що переважна більшість нашої молоді звернула свою іншою мірою „американська“. Во хоч ця молодь зв'язана з українством, вона має всі ті атрибути, напрямки, ідеологію, проблеми, що їх має американська молодь, і ці власні проблеми заторкують в однаковій мірі її українську молодь, з тим, що українська молодь до цих всіх проблем включає, як згадано, ще й низку українських питань. Отже, ці молоді люди не тільки „американські“ — вони глибокою мірою і українські.

З українських середовищ, доповідач вичислив: родину, церкву, українознавчі школи, молодечі організації, літні оселі.

Яких же змін зазнала наша молодь в останньому ча-

сі? В першу чергу помічається серед нашої молоді політичне визрівання.

Упродовж останніх двох-трьох років молодь, яка ще недавно була настроєна байдуже, а часом навіть вороже до української справи і всього того, що ми називаємо українством, почала міняти свою настанову. Спершу прийшло відкриття своєї національної ідентичності. Треба ствердити, що наша молодь, особливо та, що належить до молодечих організацій, які входять до системи Організації УВФ, підняла голос проти насильства Москви над Україною, потягаючи за собою велике число іншої зорганізованої і незорганізованої української молоді. Зокрема стали близкими для неї доля і змагання молодих інтелектуалістів на українських землях: Мороза, Чорновола, Дзюби, Аллі Горської, Лінн Костенко, Караванського, Осадчого, Калинця, Стуса, Шабатури і інших. З появою цього нового типу молодих людей в Україні, що в центрі своєї думки і дії поставили українську духовість в її чистому вигляді, наша молодь на еміграції дісталася нові сили. Це спричинилося у великій мірі до припинення серед нашої молоді інфільтрації чужих ідей у формі різного типу лівизни, яка свого часу починала перекидатись на нашу студіоючу молодь за посередництвом американських студентських кіл.

Боротьба українського народу за свою незалежність, включно з героїчною ОУН — УПА, на зразках яких виховувалася наша молодь в рядах Юнацтва СУМА, подекуди почала набирати в очах нашої молоді вартості історичної категорії. Отже, ставала справою минулого. Молодь завжди шукає найближчих живих прикладів. Вона їх теж знайшла в мужній поставі наших нескорених на Рідних Землях, про що кілька років тому ми навіть не могли думати.

Щоб показати, яку роль повинна відігравати у національному вихованні українська Церква, доповідач, за статтею Наталки Башук, навів слова митрополита Кир Максима Германюка, які той сказав, повернувшись з Вселенського Собору: „Церква кожного народу мусить служити його справам і не може відмежовувати себе від нього, вона не може бути аполітичною“. Нам дуже часто пришивали й пришивали ярлик партійно-політичної організації, — зазначив доповідач, — цього ми ніколи не відпекувались, особливо політичності, бо й сам наш побут на еміграції є суто політичною справою.

„Справа виховання нашої молоді, на яку ми всі так надіємося, не сміє бути байдужою, мовляв, хай нею СУМА турбується. Всі ми разом мусимо творити наше вужче, гідне наслідування виховне середовище Українського Визвольного Фронту. Тому використаймо двадцятирічний досвід виховної праці в новій обстанові і, на підставі стверджень, приймімо рішення, які дадуть нам змогу стати найкращим виховним середовищем у цій країні“.

(Закінчення буде)

З СОВСТСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

ЗАМОРДУВАЛИ ЗА ВІРУ В БОГА

На адресу міністра збройних сил ССР, генерально-го секретаря ЦК КПСС, генерального секретаря ОН, Міжнародного комітету оборони прав людини, президента Академії Наук ССР, редакцій газет „Правда” та „Ізвестія” і всіх християн виславала родина совст-ського вояка І. Мойсеєва такого листа:

„16 липня 1972 р. у м. Керчі на службі в советській армії (в/ч 61698 „Т”) за непохитну віру в Бога від жахливих тортур помер наш син і брат Іван Мойсеєв 1952 року народження. Зраненого, змученого тортурами, але ще живого, в присутності полковника В. Мал-сіна, втопили в Чорному морі на глибині 156 сантиметрів при його висоті 185 сантиметрів. У свідоцтві про смерть сказано: „Механічна асфіксія (штучно припинене дихання — Ред.) від утоплення”. В аналізі при анатомуванні стверджено: „Смерть настала внаслідок насильства”.

17 липня 1972 р. о 8 год. нас повідомили телеграмою: „Ваш син трагічно загинув, повідоміть свій виїзд”. Приїхавши до м. Керчі, ми вирішили поховати його в рідному селі. Нам показали обличчя сина, після чого цинову труну залютовано. З нам був наш син Семен, комсомолець, якого начальство в/ч викликало окремо до кабінету і про щось довго з ним говорило, про що, нам Семен не сказав.

Для перевезення труни до с. Волонтирівки і участі в похороні відряджено капітана В. Платонова, старшину і рядового солдата. Одергавши 20 липня труну, ми вирішили оглянути тіло сина і зфотографувати його. Для цього почали розрубувати шво злотовання віка труни. Платонов і старшина, побачивши це, захвилювались і заявили: „Нам треба їхати, ми поспішаємо”, — посадили в машину і поїхали.

Відкривши труну, ми почали знімати одяг, щоб оглянути тіло, але Семен, застосувавши фізичну силу, не допустив зробити це і зфотографувати, заявивши всім рідним: „Фотографуйте одягненого”. Але одяг таки ми зняли і на тілі присутні побачили: в ділянці серця щість глибоких проколів круглим предметом, на голові з лівого й правого боку глибокі садна-рані, ноги сильно побиті, на грудях великі опіки, навколо губ сині. Все це потверджується 23-ма очевидцями, мешканцями села Волонтирівки, актом з 20 липня 1972 р. Акт у прилозі.

Начальник частини Малсін В. В. під час розмови з нами, рідними Івана, зазначив: „16-го ранку я був зайнятий, провадив бесіду в частині з групою цивільних гостей. Після обіду з Мойсеєвим поїхав на пляж на машині „ГАЗ-69”. За словами очевидців-солдатів Малсін виїхав на „Побіді” з невідомими цивільними особами, і Мойсеєв їхав за ними сам на машині „ГАЗ-69” у невідомому напрямі. „Мойсеєв, — казали вони, — помирає тяжко, він боровся зі смертю, але помер як християнин”...

Дані з особистих зізнань І. Мойсеєва під час віднущки з 2.IV до 12.V 72

Грудень 1970 р. Старий Крим. „Нема спокою ні вдень, ні вночі, — по 15 разів викликають мене переконувати.

м. Керч. „П'ять діб тримали голодним, а потім питали: „Ну, що, змінив свої переконання?”

м. Керч. П'ять годин мусів стояти уночі на морозі 30 ступнів в літній уніформі, потім цілу ніч, потім кілька ночей. Так тривало два тижні.

У січні 1971 р. мене посадили у спец. вагон для в'язнів і відрядили в напрямі Свердловська. Примістили у тюрму в спецкамеру самого, звідки повезли по 5-ох спецкамерах на тортури.

Перша камера з ліжком, де я міг лежати. Друга — мала, де міг стояти і сидіти на лавці. Третя — холодний постійний душ зі стелі лився мені на голову ввесь час. Четверта — камера холоду, стіни рефриджеадера заморожували докраю. П'ята камера тортур, де мене одягли в спеціальній гумовий костюм і, напомповуючи його повітрям, стискували мені все тіло, поступово збільшуючи тиснення і питуючи: „Ну, як, змінив свої переконання? Як не змінив, сім років будеш тут”. Я заявив: „Якщо воля Божа, то буду тут сім років, а якщо ні, то завтра ж припините тортури”. Так тривало 12 днів, після чого мене перевезли знову до Керчі”.

ДОЛЯ РОСІЇ

Російський еміграційний історик Н. Ульянов у своїй статті „Про головне”, присвяченій 50-річчю створення ССРР, так пише про майбутність Росії:

„Об'єднувач забайкальських кочовиків у XIII сторіччі підкорив з їх допомогою неосажну територію, а сини його поширили її від Тихого океану до Карпат. Але в міру того, як ішли завоювання, армія і адміністрація Чінгіз-хана наповнювалась немонгольськими елементами. Вже після завоювання північного Китаю канцлером степової імперії став Елу Чу-тай, що перейшов на службу до Чінгіза. Китайські урядовці, інженери, старшини заповнюють ставку і цілі китайські полки з'являються у війську переможця всесвіту. Із завоюванням Середньої Азії — нова хвиля „спеців”, цим разом арабської культури.

Та коли імперія була збудована і на підкорених землях запанували чінгізиди, вони прийняли віру, звичаї своїх підданців і поступово відокремились від Монголії. Навіть політичний центр імперії переноситься за Кубілая до Китаю. А потім велетень розпадається на свої складові частини. І ті з них, що були культурними й багатими до завоювання, знову стали такими, а хто був бідний і некультурний, так і залишився бідним.

Чінгіз та його наслідники не побудували в Монголії ні міст, ані шляхів, не позасновували школ та університетів, не насадили ремесел і торгівлі. Ні архітектура, ні живопис не заглянули в степи монгольські. Народ, що створив світову імперію, що виніс на своїх пле-

Поль-Половецький

„ПОЕЗІЇ ПРО НІЩО”

Голос народу — голос Бога.
(Народня приказка)

В нашому еміграційному середовищі утворилася невеличка група письменників-модерністів, офіційна назва якої — „Нью-Йоркська група”, а неофіційна, точніша — „Нью-Йоркське Товариство Взаємної Адорації”.

Товариство це є окрасою об’єднання „Слово”, діяльністю і творчістю якого може гордитися (і справді гордиться) голова „Слова”, пан професор Гр. Костюк. (Див. „Рефлексії від з’їзду „Слова” Л. Коваленко „Свобода” з 29 травня

чах завоювання Євразії, залишився жалюгідним кочовиком, яким були монголи до Чінгіз-хана.

Чи не така доля чекає на мою батьківщину, що всім пожертвувала для перемоги світової революції? Всі її духовні й матеріальні багатства пішли на непотрібну, чужу справу. Звироднівші фізично і культурно, чи не стане вона „спрацьованою парою” всесвітнього СССР?

Історик Н. Ульянов щойно тепер „відкриває Америку”: так само про майбутність Росії писали вже віддавна українські історики.

А. 3.

СТУДІЯ ПРО ТВОРЧІСТЬ В. СТЕФАНИКА

З початком січня ц. р. накладом Українського Академічного Видавництва з'явилася англійською мовою перша студія про життя і творчість Василя Стефаника. Автор цієї наукової праці, проф. Данило Струк з Торонто-ского університету, подає читачеві основні факти літературної біографії Стефаника і робить ціну спробу пов’язати творчість цього великого і майже невідомого на Заході українського письменника з літературними течіями світового письменства.

У праці проф. Д. Струка подано переклади тринадцятьох кращих новель Стефаника та наукову бібліографію. Передмову написав проф. Юрій Луцький.

Не сумніваємося, що українські читачі, зокрема молодь, привітають з'яву цієї цінної праці і піддержать заходи Українського Академічного Видавництва познайомити чужинецький світ з кращими здобутками української культури і науки. Ціна книжки \$ 8.50.

Замовлення на цю вже другу працю В.-ва слати на адресу:

Ukrainian Academic Press, P. O. Box 263,
Littleton, Colorado 80120 U. S. A.

1966 р.). Товариство це настільки творче й активне, що як тільки хтось з його членів скомпонує якусь нісенітницю, як, наприклад —

Я молодша від молока,
старша від каменя.
Я мудріша від гриба,
дурніша від води, —

то інші його члени здіймають газетно-журналльний галас, щоб світ довідався про появу нової „зірки” на літературному небі. А деякі з них пишуть навіть цілі „монографії”, які залюбки вміщують інше, мюнхенське „Т-во В. А.”, що зветься „Сучасність”. До проводу цього останнього належать декілька членів-поетів першого, вищезгаданого Товариства.

Цілі першого „Т-ва В. А.”, як то підкresлюють деякі критики з того ж середовища — герольди і пропагатори модерністичної творчості — такі: „відшукання нових світів, нових ідей, нових образів, нових поетичних форм і засобів вислову, ну, звісно, і створення нових концепцій чи координат, як мірила для оцінки поетичної творчості”, тобто — щоб знати, що можна і треба вважати за чисту (свою) поезію, а що — за графоманську. Знавці „координатної концепції” прийшли до переконання, що все те, де є згадка про „сонячники, голубе чи вишиване та садок вишневий” безкомпромісово мусить бути віднесене до макулатури. Все ж те, від чого читач утікає, боячися здуріти, те відноситься до справжньої поезії.

Навіть Святослав Гординський, ангельської вдачі людина, був стурбований „координатами”, і в однім з чисел „Сучасності” запитав: „Чи всі скоординовано координати?”

Щоб переконати світ, яка то геніяльна творчість поетів „Нью-Йоркської групи”, один з її членів — Юрій Тарнавський — зібрав усі свої „писаннячка” докупи і видав їх окремою книжкою під назвою „Поезії про ніщо” (досить грубенька книжка на 384 стор.). А „товариш зброй” — Богдан Бойчук — поспішив написати апотеозну критику під тим самим заголовком, що й книга („Сучасність” за липень-серпень 1970 р.),

з метою „ввести поета до світу і до людей”. Я ж пишу свій критичний нарис з іншою метою: щоб показати читачам (і самому авторові), чому поет Тарнавський не мав, не має і не матиме шансів на „вихід до світу і до людей”, якщо не направить свого „уявно-сприймального і рефлексивного апарату” з положення „апсайд давні” до нормального.

Тож не лякайтесь, дорогий читачу, коли я покажу тобі „голу Музу” Тарнавського у всій її „красі й величі”. Сприйми їх такими, як вони є: це благання самого поета (устами Бойчука) в його критиці-апотеозі. Так от відкриваю за- вісу:

Образ 1

Я сиджу
на кріслі з кави і рахунків
і бачу,
як ти перетворюєшся
у дерево,
що вмерло
сто років
тому!
(„Ля”)

Образ 2

Під рівнобіжниками
паперових спалень
лежить Льо.
Її ноги сягають
кінців літер,
а уста
початку
знаків запитання
(„Льо”)

Образ 3

Ми лежимо
разом
за дверима
трясуться ліжка
від тиші
в наших долонях...
бліді квіти
пасуться
на вибухах
атомових бомб,
повних теплого гною
і очей,
жовтих
від сечі
й окулярів.
(„Разом”)

Образ 4

Його поховали
в спеціально
створений день,
в який голярі
всього світу
стригли воду
з неба
ножицями

(„Він помер у голлярні”)

Образ 5

Чорний кінь почі
гризе холодні вудила
.....
В'ється в проваллях ліжок
колюча шипшина ротів.

(„Ноктюрн І”)

Образ 6

Колупає язиком у темі,
як патиком у землі, розмоченій сечею.
.....
— Вирощаєте в штанах черево,
немов лінівий чиряк...

(„В каварні”)

Образ 7

Цвітуть в вазонах ран буйні геранії крові,
а в мушлях туалет жовтої троянди сечі.
(Вірш без назви)

Образ 8

Я сім років твердив, що є кохання,
і ховався по кутках із серцем дівчини,
а воно оказалось калом.
(„На смерть улюблленого співака”)

Образ 9

...держави сплять в м'яких
ліжках своїх границь,
зі столицями напівлідкітими, як уста,
а з-за обрію нахиляється до них
твій косоокий Христос,
з солодким медом сифілісу на губах.

(„Росія”)

Усі ці „високомистецькі” формою — (ритміка і співуча рима) — і ще вищі „постичним стилем” рядки взяті з „дуже добрих збірок” (за оцінкою Б. Б.), а саме з „Пісні С-С” та з „Поезії про ніщо” і лише декілька із збірки „Вино і гній” (чи то пак, перепрошую, з „Вино і ропа”. (Тут лихий поплутав!.. Бо на стор. 378

автор вмістив заввагу: „Слово ропа в заголовку вживається в значенні „гній”».

А тепер перейдемо до найкращої збірки (в оцінці того ж Б. Б.) — „Без Еспанії”, в якій поет описує, у прозаїчній формі, свої спогади, браження і зафіксовані в пам'яті картини. Наприклад, він бачив „як дівчата роблять воду, і струмені їх сечі колишуться у вітрі, як чорні кипариси” (стор. 130).

Про свій приїзд до Еспанії він згадує так: „Зникаю в роті з великого, білого корабля і суходолу; дріжить повітря від кольору очей дівчини, що дивиться на мене; в моїх щоках починаються довгі коридори; в моїй смерті проходять крізь мій мозок люди і виходять з рота; ... і слози велики, як кораблі, пливуть по моїх щоках ... („Приїзд І”).

Від'їзд з Еспанії зображує автор тими ж „сюрреалістичними жваками”: „Жував дощ, і місто випльовувало мене; по моїх ногах, вгору від черевиків, спиналися брудні слізози, які я не міг із себе видобути; ...” А далі йде довга „кавалькада” безглуздих речень, з яких кожне починається прийменником „за”. (Про це — буде мова далі).

Картина „Від'їзд І” кінчається словами: „І закрилися люки моїх очей страшним звуком, від якого я втратив притомність ...” Прийшовши до себе, поет продовжує (у „Від'їзді ІІ”) уже справжнє варнякання п'яної „до чортіків” людини. Продовжує це ж варнякання у всіх розділах „Від'їздів” і „Приїздів” з тою різницею, що замість прийменника „від” переходить до прийменника „до”: „До брудних квітів замість зір; до рота замість неба; до віршів із цифрами та законів аритметики; до... до... і до — без кінця!.. У вихорі цих „до” очманілий поет вигукує: „Численний, як сніжинки, я несуся крізь красвиди, виблювані п'яним чи хворим богом” (стор. 139).

У „Від'їзді IV” панує новий „рефрен” (за Б. Б.) — прийменник „за”: „За кров рівнобіжну до вапна. За простирадла рівнобіжні до крові. За зуби рівнобіжні до скла. За стіни рівнобіжні до слизни. За... за... і за в кількості незліченний” (стор. 149-154).

Ніде правди діти: після такого „ізригання поетичної мудrosti” у спорожнілому шлунку автора настає спокій і тиша.

Автор патетично виголошує цілу серію „Звернень” до навколошнього світу: „О, діри в дзеркалах, і в ліжках в готелі, і в моїх устах в готелі, і в готелі в моїх устах, які я тепер притискаю до паперу, (ст. 155). Число всіх „звернень” аж 16... Після четвертого звернення, автор робить віддих і виголошує „геніяльну лекцію з аритметики” під назвою „Тиша II”: „Очі додати ліжко, рівняється картка паперу. Рука, додати папір, рівняється порожня лямпа. Обличчя, додати ковдра, рівняється пусте дзеркало” і т. д. і т. д. подібні „мудрості” з правил додавання.

Фінальне звернення (шістнадцяте) виголошує автор в екстазі, у формі „акафиста”: „... о, церкви, побудовані для солодкого квадрата, о, солодкий квадрате, на місці уст Богоматері, о, слино Богоматері, на місці нашої речовини, о, слино Богоматері, на місці нашої слизни, о... о... о... і оoo” лунають нестримним потоком блузнірські вигуки аж до кінця „Без Еспанії”.

„Анкети” (аж 25!) написані, як і „Без Еспанії”, прозою. Про них скажемо лише коротко: їх стиль — „канцелярійний”, форма — манікальна, зміст — невідомий зараховані (Бойчуком) — до зверхгеніяльної творчості.

Про решту збірок (а їх аж 10!) не буду говорити: вони насычені, так само як і цитовані, „слизом, чиряками, гноем, сечею, калом” та іншими „прикрасами з кодексу етики й естетики” славного нью-йоркського Товариства Взаємної Адорації, що свій ореол слави прикрасило поемою про „глотогочного фалоса”. („Нові поезії” ч. 11, стор. 12, видання 1969 р.) ...

Майже вся ця „братія” поважно хвора на хворобу, що зветься „нестримне жадання поетичної слави”. От чому вони й співають один одному славослав’я!.. Свого часу ця дивна хвороба дала право „неістовому” Вісаріонові кинути возглас: „Коли б у хахлів було стільки грамотних людей, скільки „поетів”, то країна їх була б найпередовішою в світі...”

Про ученість редакторів, що вміщують їхні поезії, найточніше можна висловитися приказкою: „Учені — та не дрюковані!” (Тобто — не биті дрюком). ... „Коли б училися, як треба...” — говорив до „живих, мертвих і ненароджених учених” наш поет-гений і пророк. Цей

афоризм конкретніше, мовою сучасності, можна зформулювати так: коли б ці пани-редактори не рилися по чужих „смітниках”, то й мудрість би була своя — „головна і правдива, як Господа слово”... А так — маємо диверсію і дезорієнтацію на мовно-літературному фронті, яка усугубляється ще й тим фактом, що ось уже понад 20 років всі наші відомі пани-критики „позамикали свої уста” (щоб не образити часом якогось пана чи пані) і свою мовчанкою створили нічим не обмежене поле для попису на літературній ниві людей, які не мають до того найменшого дару і, навіть, знання української мови.

Для потвердження цієї тези і показу жонглерської техніки, що її вживають „критики” з Товариства Взаємної Адорації, зупинюємось довше на тій же статті Бойчука про творчість Тарнавського. Цитую:

„Твори Тарнавського, це в більшості короткі і згущені вірші, базовані на розповідній ритміці та на очищенні від стереотипних „поетичних” прикрас мові”. (стор. 45). І тут же, в наступному реченні, „учений критик” сам собі перечить: „Основою поетичної творчості Тарнавського, душою і тілом її, є метафора: дуже оригінальна і гостра („Я загубив своє тіло в натовпах спітнілих днів”... „щоб ми пустили коріння в мертвий череп асфальту”... „Деру твої уста на рівні тонкі стрічки”... „Липке тіло порожнечі”... „Кельнери, збиті з дерева, позичають стільцям свої кості”... „в’ється в проваллях ліжок колюча шипшина ротів”... І після цієї тиради „беліберди”, а не метафор, додає: „Багатство метафор Юрія Тарнавського могло б бути об’єктом дуже цікавих і щедрих студій!”

Причина жонглерських вибриків Бойчука криється в ось яких правдивих рядках, що їх сказав Тарнавський про себе:

Я не поет,
бо мої слова грубі,
як поліна,
і не мистець,
бо мадонни німі до мене,
як чужі фотографії,
і не філософ,
бо не можу читати
ні Канта,
ні Декарта.

(„Я”, стор. 11)

Ці рядки дають кожному підставу сказати, що, пишучи своє „славослов’я” Тарнавському, Бойчук мав на увазі лише одно: дістати в свою чергу „реверанс” від Тарнавського, як „товариша зброї”. А тому ж, що, як видно з усього, пан Бойчук не розуміє, що таке метафора, радимо йому заглянути до будь-якого словника.

Другою прикметою творчості Тарнавського — твердить Бойчук — є „дуже смілова і нова рефрена конструкція цілого циклу, і це є справжнім досягненням Тарнавського у цій книжці. (Стор. 50).

Рефрена — це, як відомо, приспів, прикраса, що повторюється після кожної строфі (куплета) вірша. І тому, коли пандит Бойчук подає за взірець „рефреної композиції” і „геометричної структури” цілковитий нонсенс — „за кров рівнобіжну до вапна”, „за простиrado рівнобіжне до крові”, „за зуби рівнобіжні до скла” — то читач відразу бачить перед собою не пандита, а фігляра.

Щоб здійняти Тарнавського на якнайвищий п’єдистал, Бойчук насичує свою статтю бомбастикою („відосередній стилістичний напрям”, „форми релятивістичної дійсності”, „контрапунктна бароккова композиція”, „еліптична композиція”, „рефрена композиція”, „калейдоскопічна композиція”, „геометрична структура”, „стиль канцелярійних анкет” (і такий є, як повірити Бойчукові!...).

Щоб похизуватися ж своїм всезнайством, згадує Бойчук імена декількох літературних „світил” (Мек Ліша, Камю, Роб-Грійє та Неруди)... Все знає Бойчук! Абсолютно все... за віймком української мови, якої він і не хоче знати, не хоче напитися крину з її глибинних джерел. Для чого йому ті глибинні джерела (ідіоми, прислів’я, народні пісні...), коли він і без них став уже найбільшим поетом-модерністом. Розмова про українську мову його навіть дратує. В цьому я переконався ще тоді, коли Бойчук виступав на сцені з ось такою „арією”: „Витворюється стан психічної та інтелектуальної нудоти від... довголітнього лементу над мовою. Робиться враження, що в нас утотожнюють українську мову з культурою нації, з її духовістю і літературою. Мова не є ані культурою, ані духовістю, ані поезією. Мова — це засіб порозуміння для людей. І все!... Нудотне пережовуву-

вання проблеми мови, на останньому з'їзді Спілки Письменників, лякає". („Свобода” з 16 березня 1967 р.).

Давненько це було... Але слова тієї „арії”, немов якісь примари, стоять і досі в моїй уяві. Стоять вони тому, що мені, як і багатьом з нас, відомі інші арії на тему мови, чужих, ворожих нам народів. І щоб пізнав Бойчук, що таке мова, наведу йому (і всім „бойчукам”) текст однієї з таких „арій”: „І ще дала нам один дар наша Росія: це наша чудесна, могутня, співуча мова. В ній вся вона — наша Росія!... В ній всі дари її: і широта необмежених можливостей, і багатство звуків та слів і форм; і мрійність і сила; і ясність і краса; ... Все досяжне нашій мові!... Йі все підкоряється і тому вона над усім володарка. В ній гудіння далеких дзвонів і срібло близьких дзвіночків. В ній лісові шелестіння і хрускіт. В ній трав'яні шепоти і зідхання. В ній клекіт, і грання, і свист, і щебетання птиць. В ній громи небесні і ричання звірині. В ній — вся співуча російська душа!” („Перезвони” за 1926 р., стаття проф. І. А. Ільїна).

Чи видно, чи чутно в „Поезіях про ніщо” хоч одну з ознак краси мови, нашої, української мови, яка, як відомо багатьом, займає одно з передових місць серед мов народів світу. Відповідь може бути лише одна: і не видно, і не чути... А що скаже на це пан Бойчук? Зрозуміє, чи й далі буде вишукувати „перли” на інтернаціонально-модерністичному смітнику?...

Та як би там не було, мусимо процитувати ще його „одкровеніс”, що він закінчив ним свою статтю: „В нормальніх відносинах з появою такої збірки, як „Поезії про ніщо”, говорили б про поета формату Неруди. Але відносини у нас ненормальні. Між поетом і світом все ще стоїть мовна стіна”. („Сучасність”, липень-серпень 1971 р.). Очевидно, що „мовну стіну” Бойчука можна і треба розуміти так: всі в світі дурні, крім його самого і Юрія Тарнавського... Щодо „формату Неруди”, то, можливо, він має рацію: деякі люди думають, що він (Неруда) або божевільний, або напівбожевільний. Питання це могла б вирішити, позитивно чи негативно, психіатрична комісія.

Пост скрипту:

Мені сумно й болюче було, коли я „розважався” над „Поезіями про ніщо”, алеж і страш-

но стало, коли я перечитав написане. Дехто може сказати: для чого було це робити? Для чого виносити сміття з своєї хати?..

Відповім: для того — що в нашій еміграційній дійсності того „сміття” стільки накопичилося, що воно не вміщується уже в хаті, і само, як тісто на добрих дріжджах, випирає в двері, вікна і навіть через димар. Не бачите? Не чуєте його пахощів? Не жахаєтесь? То придувіться краще і переконаєтесь, що найвищий час бити в дзвін на сполох, якщо не хочемо потонути в морі обману, плавування, розпусти і політичної розбещеності.

ВАРТІСТЬ ЛЮДСЬКОЇ ДУМКИ

Джон-Стюарт Мілль (1806 — 1873), англійський економіст і філософ, про якого Карл Маркс писав, що він „намагається узгіднити політичну економію капіталу з вимогами пролетаріату, яких уже не можна було більше ігнорувати”, ламаючи ще на оформлену тоді комуністичну філософію, твердив: „В разі, якщо навіть все людство мислитиме однаково, а яканебудь людина висловить протилежну думку, людство, якщо воно зумується цю людину замовкнути, не матиме рації так само, як ця людина, якби вона, маючи владу, змусила замовкнути все людство. Здушити думку хоча б одної людини — це значить пограбувати все людство не тільки теперішнє, але й майбутні покоління”.

ЗБРОСНЯ ЧИ РОЗЗБРОСНЯ?

Відділ Пентагону, що збирає інформації про зброяння окремих країн, подає такі дані: У 1971 році 120 країн витратили на зброяння 210 мільярдів доларів. Су�프оти 1960 року — збільшення на 82 відсотки. За цей самий час кількість вояків у тих країнах зросла з 19 до 23 мільйонів.

ЗСА протягом цих двох десятиріч з комерційних і політичних мотивів постачали зброю іншим країнам. Починаючи з 1960 р. ЗСА продали її на 17.5 мільярда доларів, і ця торгівля була важливим активом у балансі зовнішньої торгівлі. За цей час доставлено покупцям: 209 бомбардувальників, 520 транспортових літаків, 1490 винищувачів, 580 гелікоптерів, 45 лайнерів, 15 підводних човнів, 11.270 транспортерів, 4350 танків, 630.000 крісів і карабінів, 19.920 ракет.

І протягом цього ж часу ЗСА подарували десяткам країн: 184 бомбардувальники, 1927 транспортових літаків, 9.680 винищувачів, 100 есмінців, 24 підводні човни і 2034 іншого роду кораблів, 19.855 танків, 404.000 вантажних авт., 5.000.000 крісів, 270.000 кулеметів і 27.000 балістичних ракет.

В обличчі гарячкового зброяння СССР і інших комуністичних країн — це сданий спосіб стримати їх від воєнної агресії.

Степан Женецький

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ

(За українськомовним тижневиком „Руске Слово” в Новому Саді)

Лекторат української мови в Новосадському університеті

В „Рускому Слові” ч. 24 повідомлено, що Рада Філософського факультету Університету в місті Новий Сад розписала конкурс на поповнення працівників, між якими є й на лектора української мови. З цією нагоди кореспондент „Руского Слова” М. Ковач відбув розмову з д-ром Милорадом Живанчевичем, продеканом цього факультету.

М. Ковач спитав д-ра Живанчевича, як він думас затруднити цього лектора, коли в університеті немає катедри української мови, а також, яку користь дастъ студентам вивчення української мови, як окремого предмету на Філософському факультеті?

На ці питання д-р Живанчевич відповів, що цей лекторат буде зорганізований при славістичній катедрі, при якій вже існують лекторати російської, словацької та польської мов. Лекторат української мови, разом з лекторатом румунської мови, буде організуватися в рамках мовоної лабораторії. Лектором може бути кандидат, що закінчив філософічний факультет і має фахові праці, які можуть його кваліфікувати на цю працю. Першенною мають кандидати, що їх рідною мовою є українська мова. Лекторат української мови при університеті в Новому Саді, продовжував продекан Живанчевич, це перший ступінь організації групи для вивчення української мови в рямках катедри в майбутньому.

На питання, чи університет в Новому Саді має якісь зв'язки з університетами на Україні, продекан відповів: „Існує співпраця з університетом в Ужгороді. Було б побажанням, щоб ця співпраця поширилася, тоді новосадівські студенти, що вивчають українську мову, могли б там спеціалізуватися. Наразі почнемо навчати української мови, так би мовити, від азбуки, а сподіваємося дійти до того, що будемо випускати магістрів, доцентів і докторів”.

Відзначено театральну діяльність українців

В рамках XIII зустрічі театральних аматорів Воєводини, що відбулася в місті Кикинда, розглядано діяльність театрів усіх національностей, які проживають в цій області. На цій зустрічі високо оцінено українські аматорські театри. Про них сказано у звіті так:

„Русини-українці живуть на Воєводині у значному числі в кількох місцевостях, а найінтенсивніша театральна діяльність проявляється у містах Руский Керестур, Новий Сад, Куля, Вербаш, Коцур, Дюрдьово і Шидзі. Вистави аматорського українського театру „Дядя” мали великий успіх, а в Новому Саді за п’есу „Поліца” 1970 року здобув він золоту плякету. Також

дитячий аматорський гурток з Руского Керестуру одержав того самого року найвище відзначення.

25-річчя дитячого журналіста

З нагоди 25-ої річниці дитячого журналіста „Піонерська Заградка” відбувалися ювілейні святкування в Новому Саді, де цей журналік появляється тепер, і в Руському Керестурі, де він започаткував свою появу.

У зв’язку з цим ювілем в Новому Саді відбулися сходини, на які прибуло багато українців. Ці ювілейні сходини відбулися в приміщеннях видавництва тижневика „Руске Слово”, старанням якого й появляється „Піонерська Заградка”.

Тиждень пізніше такі самі святочні сходини відбулися в Руському Керестурі. На цих сходинах вручено 25 срібних відзначок найактивнішим співпрацівникам журналістики.

Молодий гуморист

„Руске Слово” повідомило, що серед українських письменників в Югославії вибивається своїм талантом молодий гуморист Яким Пушкаш родом із міста Петровці. Він — учень першої кляси технічної школи, але вже відомий своїми гуморесками серед югославських українців.

Свій талант Яким Пушкаш показав на пописі середньошкільників, на якому виступали молоді співаки, поети, імітатори і гумористи.

Шкільний журналік „Венчик”

Цього року вже другий раз появився заходами літературної секції школальної молоді в Петровцях шкільний журналік „Венчик” (Віночок). У ньому надруковано літературні праці петровських школярів. Найбільше вміщено в ньому поезії. Там є також гарні фотографії, ребуси, хрестиківки.

Зредагувала і впорядкувала цей журналік учителька Віра Гудакова, а технічну редакцію виконав Микола Скубан, учитель з Вуковару.

В цьогорічному „Венчику” половина матеріалу написана українською літературного мовою. Це є доказом, що навчання української мови в цій місцевості дає добре плоди.

Відділ Товариства Русинів-Українців у Загребі має свою домівку

Як подав тижневик „Руске Слово” з 28 червня 1972 року, Товариство Русинів-Українців, Відділ у Загребі, придбало приміщення, де буде відбувати свої сходини. Управа Товариства постановила заснувати книгохрінню

Петро Кізко

У ТЕХНІКУМІ

(Уривок з автобіографічної повісті „60”)

Тепер уже й не пригадую, звідки мені прийшли папери, на підставі яких я міг вступити до Харківського педагогічного технікуму ім. Гоголя. Це було, здається, від РВНО (районового відділу народної освіти). Удома в мене всі раділи, а батько аж вуса свої руді гладив:

— Ну, нарешті, хоч Петро буде в нас учений...

„Ученим буду чи ні, — подумав я, — але освіту якусь здобуду”.

І радо зібрався, спакував свої речі й рушив до Харкова.

Харків справив на мене не дуже присмне враження: гуркіт, стукіт, курява... Аж пізніше я розпізнав, що тут багато заводів і фабрик, та й місто старе, закурене.

Я з радістю вмостиився в студентському гуртожитку. Коли одного разу зирк: біля мене розкладається на ліжку Мусій Кулик, отой самий, який приїжджав не раз до нас у школу й гутрив на різні піонерсько-комсомольські теми. Він був уже пристаркуватий, але я довідався, що

та читальню, і в тій цілі запренумеровано всі видання „Руске Слово”, а також багато книжок і журналів з України.

Члени Відділу беруть активну участь в культурно-освітньому житті українців Югославії. І так, на цього-річній імпрезі „Петровський дзвін 72” виступали загребський музичний гурток, співак Олекса Павлишин і молодий поет Борис Гранлок.

Перше число молодечого журналу „Мак”

Провідники українців в Югославії вже кілька років нарікали на брак молодечого журналу. Старше покоління має тижневик „Руске Слово”, додаток до нього „Літературне Слово” і журнал „Свілосць” (Світло). Діти мають свій дитячий журналік „Піонерська Заградка”, а дорослаюча молодь не мала досі свого журналу. Тепер цю прогалину виповнено: в червні 1972 р. почав виходити журнал під назвою „Мак”. Головним і відповідальним редактором цього журналу став Янко Рац.

Журнал появляється на 24-ох сторінках, містить поезії, оповідання, вісті про діяльність молоді, найновіші інформації зі світу і краю, новинки з театру, музики, моди, фізкультури тощо. Журнал друкується бачванським діалектом.

його також рекомендував РВНО. Він, як і я, був прийнятий без іспитів.

Незабаром у гуртожитку зустрів я ще двох осіб, яких особисто не знав, але про них чув із газет і журналів. Це були Валентин Бичко й Іван Нехода — поети, працівники піонерської газети „На Зміну”. Коли я називався Кізком, вони обидва були присмно здивовані: привіталися.

— То ти з семирічки?

— Так, — кажу, — за рекомендацією.

Бичко й Нехода раділи, що зустрілися із нештатним співпрацівником газети „На Зміну”, бо я ще з семирічки висилав до неї дописи, нариси і навіть надруковував був вірш „Ми ростемо”.

Обидва вони водили мене у редакцію „На Зміну”, де я познайомився з головним редактором Ол. Громовим, здається, жидом з походження. Його пізніше заарештували й вислали.

Нехода був спокійної лагідної вдачі, а Бичко — відірвиголова. В технікумі на коридорах кричав, співав і свистав, наче на вулиці. Дуже любив хвалитися, які то гарні пише він вірші. Коли ж я показував йому свої вірші, він читав, чухав носа, а тоді казав, що написано в мене недобре. Мені, правду сказати, набридла Бичкова чванькуватість і я одного разу взяв якийсь вірш, здається, Куліша та й підписався під ним, а тоді подав „на контроль” Бичкові. Той прочитав вірш, кілька хвилин подумав і почав критикувати: мовляв, не всюди вдалі рими, не скрізь дотриманий розмір. Я спокійно його вислухав, витягнув з кишені вирізок із якоїсь книжки й показав той вірш Куліша. Було тоді сміх між товаришами, які чули нашу розмову.

Дався мене взнаки згаданий райкомівець Мусій Кулик. Вчився він погано, але свого комсомольського носа гнув догори. Коли він заводив зі мною розмову, то конче звертав на політику, про яку я не хотів з ним говорити. Але одного разу викликав таки мене на розмову, і я йому сказав:

— Коли йдеться про кремлівських вождів, то мені найбільше подобається Бухарін...

Мусія немов шпигачкою хто штиркнув.

— Як!? Бухарін, цей правий ухильник, обожначенець! Він же робить ставку не на розкуркулення, а на обкуркулення, збагачення...

— Добре ѿ робить, — глумливо сказав я, а Мусій аж навприсядки сідає.

— Сталін, Сталін! — гукав він. — Оце наш чоловік, оце вождь!

Я ледве відчепився від того Мусія. Але він свого таки дослужився. Пізніше йому дали посвідку про закінчення технікуму і з тією посвідкою його призначили працювати у педагогічній відділ РВНО. Але, роздивившись зблизька, звільнили з праці й послали працювати головою колгоспу...

Отака Мусієва кар'єра!

Тим часом наш технікум розв'язали і країнським студентам послали вчитися до ІНО (Інституту Народної Освіти), а гірших — до інших навчальних закладів. Я потрапив до ІНО, що містилася на вулиці імені Карла Маркса. Там я вчився два роки. Компартійна пропаганда мене не цікавила, а коли я довідався про декотрі справи, то взагалі махнув на неї рукою. Я багато читав, писав, ходив до театрів та кіна, і мистецьке життя почало мене полонити.

Прийшов 1930-ий рік. У нас в інституті поширилися чутки про арешти професорів і викладачів. Одного дня зник професор-мовознавець Сулима, пізніше — поет Андрій Панів. Згодом ми дізналися, що ті арешти відбувалися в зв'язку з викриттям підпільної противосетської організації СВУ на чолі з проф. Єфремовим.

Навесні того ж року в Харківському оперному театрі відбувся суд над членами СВУ. Десятки найвизначніших і найкраїнських професорів, науковців, письменників московський суд засудив на різні терміни, а декого на кару смерті, замінену десятьма роками. Але ніхто із засуджених живим із тюрем і таборів не вийшов.

Я повернувшись додому, кілька місяців повчитеявав, а потім переконався, що то робота не для мене, кинув учителювання й пішов на розшуки праці в редакціях газет.

НІ ПРО ЩО НЕ ТУРБУВАТИСЬ, НІ ЗА ЧИМ НЕ ТУРБУВАТИСЬ — ЗНАЧИТЬ, НЕ ЖИТИ, А БУТИ МЕРТВИМ, АДЖЕ ТУРЕОТА — РУХ ДУШІ, А ЖИТЯ — ЦЕ РУХ.

Григорій Сковорода

НОВЕ АНГЛОМОВНЕ ВИДАННЯ

Уже є в розпродажу цінне видання в гарній твердій оправі

„УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК” Ч. IV

„Самвидав” з України, сторінок 200, з фото-знімками Алли Горської, Валентина Мороза, Василя Симоненка й інших, з поезіями у перекладі відомої англійської поетеси Віри Річ, з поясненнями проф. д-ра Миколи Богатюка (ЗСА), з індексом, зробленим у Пресбюрі АБН-у, видання ПРЕСБЮРА АБН-у, Мюнхен, Цеппелінштрассе 67; англомовне видання зроблене з українського тексту, оголошеного в місячнику „Визвольний Шлях”, Лондон 1971 р.

„УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК” ч. IV вміщує низку документів про сл. п. Аллу Горську, про судові процеси в Івано-Франківському і мужні заяві в обороні переслідуваних; твори Валентина Мороза, Ігоря Калинця, Григорія Чубая, Василя Симоненка, промови Івана Світличного, Євгена Сверстюка, Івана Дзюби, Миколи Негоди; хроніку переслідувань у різних областях України, поему Святослава Караванського, мученика Владимира тюрми, список українських політв'язнів та інші.

Кожен український патріот повинен набути цю книгу і передати її політикам і науковцям у вільному світі. ЦІНА — ШІСТЬ доларів.

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ

Враховуючи потребу фінансової допомоги для вдереждання і безперебійної появі журналу „Вісник” — органу Головної Управи ОЧСУ, слідуючі Відділи Об’єднання Жінок ОЧСУ надіслали свої пожертви в 1972 р.:

1. Гартфорд, Конн.	— 88.00 дол.
2. Сиракузе, Н. Й.	— 25.00 дол.
3. Воффало, Н. Й.	— 15.00 дол.
4. Нью Йорк, Н. Й.	— 100.00 дол.

Видавництво „Вісника” висловлює вище наведеним Відділам ОЖ ОЧСУ іциру подяку за зрозуміння до потреб нашого журналу і закликає інші Відділи піти їхніми слідами.

Здається, загальна сума гроша ї не велика, але якщо врахувати ще їхні супровідні листи з висловами моральної піддержки, стає відрадно, бо відчуваєте активну працю тих, на яких опирається наше Видавництво вже понад двадцять років.

Богданна Жмур

ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ — ФОРУМ ДЛЯ ПРАЦІ МОЛОДИХ УКРАЇНОК

В своєму короткому слові я постараюся накреслити підстави праці в користь України для молодих жінок нашого середовища.

Кілька років тому, з ініціативи ОЧСУ, засновано жіночу організацію під назвою Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, що є складовою частиною Українського Визвольного Фронту. Не раз ми були свідками і бачили, як наше жіноцтво, наші мами, брали активну участь в різних імпрезах, політичних вічах, демонстраціях і де тільки могли приєднувались до тих, що йшли в боротьбі проти відвічного ворога України — Москви.

І ми, що належимо до Молодечого Відділу ОЖ ОЧСУ, не сміємо стояти останньої і дивитись, як працює активне жіноцтво в нашому середовищі для того, щоб допомогти нашому народові в його боротьбі за волю і незалежність. В 1942-43 роках, коли в Україні творилася Українська Повстанська Армія, багато жінок і дівчат вступили до неї, щоб спільним фронтом боронити наших селян і робітників, що їх Москва старалася вивезти у Сибір, щоб легше було знищити УПА. Москва боялася не тільки тих, що зі зброєю виступали проти її армії, але ще більше боялася тих, що несли підпільно допомогу для УПА. Про боротьбу жінки в УПА дуже богато написано в „Історії Української Повстанської Армії.”

Щодня українська та американська преса по-

дає вістки з України про те, як там молоді письменчики, вже виховані під комунізмом, протестують проти жахливого знущання московсько-большевицького режиму над українським народом, про арештування та депортацию в сибірську тайгу невинних людей, зокрема молодих, що прагнуть жити вільним життям. Скільки молодого цвіту не вернулося з сибірського заслання, скільки караються по концтаборах і в'язницях наших дівчат і жінок! Пригадаймо лише собі ту велику трагедію, коли танками розчавлено 500 українок в Кінгірі, які протестували проти терору і знущання над ними. Вони впали, але їх дух живе і з того духа нове покоління набирає сили й відваги для боротьби проти московського комунізму.

Ми, що вросли й живемо поза межами України, мусимо сконцентрувати всі свої сили в нашому середовищі на те, щоб спільним фронтом боротися проти Москви, що намагається знищити молодих інтелектуалів в Україні, які сміливо, з гордістю заявляють, що „за правду будемо битись”. Наше завдання — ширити правду про Україну, здобувати симпатію для України серед чужинців, інформуючи їх про дійсний стан на наших землях, іти тим шляхом, яким іде свідома молодь в Україні.

Прямуймо тим шляхом, що нам призначило Боже Провидіння, і вірмо в остаточну перемогу наших ідей і нашої Батьківщини, обраної Богом для боротьби з дияволом. Вірмо в те, що хоч з чужину далеку ми забрели, та надії не втратили і знаємо, що на нас чекає Україна-Мати.

Слово голови Молодечих Відділів ОЖ ОЧСУ з Сиралюз на 2-їй Крайовій Конференції Головної Управи і гоплів Відділів ОЖ ОЧСУ 28 жовтня 1972 р. в Нью Йорку.

**Організація Оборони Чотирьох Свобід України,
Відділ в Маямі на Флориді, ділиться сумною
вісткою з Українським Громадянством і своїми
членами, що 6-го січня 1973 року по тяжкій
недузі померла в Форт Ладердейле на Флориді**

бл. п. МАРІЯ КВАСНИЦЬКА

**членка ОЖ ОЧСУ. Похорон відбувся 8-го січня
на місцевому кладовищі. Чоловікові Покійної
складаємо глибокі співчуття**

**УПРАВА 50-го ВІДДІЛУ ООЧСУ В МАЯМІ
НА ФЛОРИДІ**

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УКРАЇНСЬКУ ВИШИВКУ

Ілюстрований журнал „Емпаер” з 19 листопада м. р., поширюваний по центральній частині стейту Нью Йорк (Сиракюзи, Ютика, Рочестер, Бонфало і частина Канади), вмістив ілюстрований репортаж про українську вишивку п. н. „Вона вишивав свою спадщину” К. Шраер, репортерки сиракузького щоденника „Пост Стандарт”.

В осередку репортажу Марія Карпишин, голова Відділу ОЖ ОЧСУ та її багата збірка зразків української стилевої вишивки, яка охоплює майже всі частини України. Сім великих знімок зображують по-українському уладжену хату панства Марії і Павла Карпишиних, активних членів нашої громади та власників м'ясарського підприємства.

Заходами М. Карпишин і членок ОЖ ОЧСУ українська вишивка, кераміка і різьба вже багато років виставляються в місцевих бібліотеках, банках, на фестивалях і втішаються засłużеним признанням серед американського громадянства.

На „Фестивалі націй”, який відбувся в жовтні м. р. в Сиракузах, Марія Карпишин, разом з іншими членками ОЖ ОЧСУ, підготовила в українському традиційному стилі дві кімнати — вітальню та їadalню, де подавалися українські народні страви. Їх оглянули тисячі американ-

ців, між ними також і пані Шраер, авторка згаданого репортажу. Відвідувачі „Фестивалю націй” мали змогу приглядатися малюванню українських писанок, що їх виконувала п-і Ория Пічкур.

Дещо про американців, летючки і погоду

День 28 грудня видався холодний і вітряний. Ми це відчули відразу, піднявшись зі станції підземки „Кортленд стріт” на гамірливу площе перед Світовим Торговельним Центром в Нью Йорку.

Вітер вхопив нас у своїх холодні обійми і відер із моїх рук кілька летючок, які, виправдуючи свою назву, полетіли вздовж вулиці білизми веселими метеликами.

Посперечавшись трохи з симпатичним полісменом, займаємо позиції перед входом до Торговельного Центру, коло сходів і на всіх чотирьох рогах перехрестя.

Час „пік” у розпалі. Юрби людей, як хвилі моря, то припливають, то відпливають, під владні розписові рухи поїздів.

Ми мусимо роздати американцям 5.000 летючок, в яких викривається брехливість советського уряду і підлість політики Москви. Це — наша реакція на святкування там, в СССР, п'ятидесятиріччя утворення „Союзу,” який є засобом панування Москви над іншими народами, формою новітнього колоніалізму.

Припливає чергова юрба. Ідуть так звані „білокомірковці”. Тут можна побачити плащі останньої моди, пещені обличчя. Такі чомусь мало цікавляться нашими летючками. Біжить юнак без шапки, дуже легко вдягнений, з руками в рукавах плаща. У нас вдома зрозуміли б це, як відсутність теплого одягу і пожаліли б

Замість квітів на свіжку могилу нашої дорогої і незабутньої основниці Відділу і його першої Голови бл. п. Марії Квасницької, складаємо 10 дол. на прес-фонд журналу „Вісник ООЧСУ”.

Шановному Мужеві Покійної інж. С. Квасницькому висловлюємо наше глибоке співчуття.

**Об'єднання Жінок ОЧСУ
Відділ в Бонфало**

Вок

ГІРШЕ ЯК З ХРОНОМ

*Плахте, плахте, дурні огі,
Щоб повсилізали.
Багиши ви, що погане,
Пошо купували?*

С. Руданський

Мій друг — порядна людина. І спокійна. Дитини малої не скривдить. А от останньої неділі прийшов він до мене і думав я, що тут же серед хати трупом упаде: то червоніс, то блідне, а віддих ледве пролазить через горло.

„Що, думаю, людні сталося?” — А він очима водіть по хаті, ніби шукає якогось злочинця. Врешті очі його вп'ялися у високу гору паперу, що репрезентувала недільне видання провідного американського щоденника. Дивиться,

як на найбільшого ворога, по хвилині підносить оскаржуючий палець, спрямований на купу паперу, і крізь зуби виціджує тяжке обвинувачення: — „І ти також оту ніщоту купуеш?”

Питання дивує мене, бож він знає, що завжди купую. І насторожує. А він цідить далі: — „Думаю, що хоч у тебе мені не налізе на очі оця погань, та бо ні, і тут стірчить вона як гора сміття і єхидно глузує з цілого світу, з усього, що добре, що гідне, що чесне”.

„Друже, — питаю, — та скажи врешті, в чому справа”.

„То ти читав оту ніщоту і ще питавш! ? — начинувся на мене звірем. — А що там пишеться в редакційній? Тхіу — диктатор, і його треба

бідолаху, як і дівчину в „міні скерт” і в черевичках без носків і задників. Мені аж дивиться на неї холодно, а вона, дармащо змерзла, напевно не зрадить моди і так переходить цілу зиму.

Дивна психологія юрби: якщо один з перехожих минає мене, ігноруючи мою простягнену назустріч йому руку, то я вже знаю, що ті, які йдуть за першим, також летючик не візьмуть. Але коли один із перехожих простягне руку і візьме летючку, то ті, що йдуть за ним, потягнуться за летючками. І я з приемністю роздаю ці біленькі папірці, ці носії української правди.

Холодно. Мерзнуть руки. Дехто з перехожих жаліє мене і зупиняється, щоб поспівчувати і взяти летючку. Якийсь „олосатик” дивиться на мене з неприхованою злістю. Комуніст? Член організації „Студенти за демократичне суспільство”?

Милі старенькі „леді” беруть білі папірці з усмішкою і дякують. Усміхаюся їм і теж дякую, бо тут так прийнято, тут навіть Президент дякую за те, що його громадяни завдають собі труду вислухати його промову.

Здалека бачу яскраву спідницю моєї куми Слави Л., яка весело притоптус чобітками. Ма-

бути, змерзла теж. Гукаю до неї, і ми біжимо грітися до банку. Приходить і пані П. Вона теж змерзла і я пригадую, що в неї сильний артрит і їй мерзнуть не слід. У вестибюлі банку гарячі кальорифери, і ми відразу нагріваємося.

Ми знову на вулиці. Юрба зменшується, в конторах почалася праця. Але й пачки наших летючиків потоншли. Ділимось рештками, і за півгодини наші руки порожні. 5.000 летючиків білих метеликів розійшлися по руках громадян Америки! Якщо хоч одна третина з них промовить до їх розуму і серця, наша праця не пропала.

Алла Коссовська

ЯЛИНКА ДЛЯ ДІТЕЙ РЕПРЕСОВАНИХ

Силами членкин Відділу ОЖ ОЧСУ в Амстердамі, Н. Йорк, в дні Різдвяних Свят в Українському Клубі відштовано символічну ялинку для дітей репресованих українських дисидентів. Про це повідомила місцева радіостанція, а в місцевій американській газеті з'явилось фото прикрашеної української ялинки і велика стаття, в якій докладно описується звичай українського Свят-Вечора, Різдва, Нового Року і Йордані.

Треба привітати вдалу ініціативу нашого жіноцтва в Амстердамі і побажати, щоб і інші Відділи активізувалися в справі ознайомлення чужинців з нашою культурою і нашими звичаями.

викинуті на смітник так, як того хочуть комуністи. Американці нищать усе без розбору і спраєляють в'єтнамцям криваву купіль. А комуністи — ангели. І на кінці ті гіпокрити мають ще відвагу робити заклик до американського народу в ім'я гуманності!.. Чи ж не може чесний людина серце розірватися, читаючи таку погань? І то ще за власні гроші!..”

„Нічого не можу заперечити, бо все, що кажеш — правда, — уговтую приятеля. — Та Тхіу тобі не брат ані сват, а В'єтнам далеко, то пошо собі через них так нирки псувати. Дістанеш якогось тумора, підеш до шпиталю і напевно не в голові тобі будуть ні редактори, ні комуністи.

„Не можу, — розводить руками приятель, — як бачу людську підлість, не можу стриматися без огляду на те, чи зона дістеться в моїй хаті, чи на південному бігуни”.

Я мовчу, а мій друг починає нервовими кроками міряти кімнату. Туди й назад, туди й назад. Знаю, що в такий спосіб він виладовує свою гіркоту, що навалилася на серце. Брешті стас переді мною і вже зрівноваженим тоном немов оправдується за свій вибух.

„Бачиш, — каже, — ще якби ота підлість на редакційній статті кінчалася, я б так не вийшов із себе, а то ціла сконцентрована атака. Тут тобі ще на додаток один коментатор нападає на секретаря оборони за його припущення, що Французьку Місію у Ганої могли знищити північні в'єтнамці, другий коментатор переконує читача, що чи круть чи верть, а перед комуністами треба капітулювати, бо вони незнищенні, а в газеті приготовляють уже американський народ на криваву купіль, яку справлять південним в'єтнамцям комуністи, діп'явшися там до влади”.

Бачу, що на згадку про дві статті, вміщені в недільному додатку щоденника, його очі набрали якогось зловісного блиску. Його постать нагинається, ніби готується до скоку на свою жертву, а вказівний палець підноситься грізно на висоту моїх очей.

„І ти подумай, як по-дияволськи хитро придумано з отими статтями! — викидає слова, як тяжке каміння. — Спільні заголовок для них — питання: — „Лякщо ми залишимо Південний В'єтнам, чи буде там кривава купіль?” Під ним

містяться дві статті: автор першої старається доказати, що кривава купіль буде, а автор другої — що не буде. Все ніби в порядку: маєте, читачі, два погляди — вибирайте. Ба!.. Щоб редактори своїх читачів на тім залишили. Та де! Вони хочуть читачів водити за ніс. О! Вони чортівськи хитрі!..”

І мій друг зривається і знов його постать ме-тушиться по кімнаті. А я не можу йому допомогти, бо знаю, що приятель має слухність. По хвілі підбігає він до купи паперу, відкриває щоденник у відповідному місці і — тиць мені перед очі.

„Дивись! — показує пальцем на сторінку. — Першу статтю друкають під заголовком: „Минуле перестерігає, що дуже багато невинних людей буде зліквідованих”. А щокаже заголовок другої статті? Він відразу всю дискусію робить зайвою. І тут уся ота східність редакторів, що через неї я мало не дістав розрив серця. „Кривава купіль? Це ж і є власне те, що ми робимо тепер”, — каже заголовок. І „тепер” ще й підкреслене, щоб читач відразу впав на думку: — „Ага, якщо ми проливаємо стільки крові тепер, то ж яка різниця, що буде завтра? Гірше бути не може”. А щоб ще більше штовхнути читача на шлях такої думки, збудивши в нього відповідні емоції, то от вміщують ще й отаку велику знімку”, — трясе приятель перед моїми очима сторінку щоденника, де показано південнов'єтнамських жінок, які плачуть над домовинами рідних, убитих під час здобуття міста Гю комуністами. — „І чим закінчують підпис? — Думкою „інших”, що найбільше вбивств спричинено намаганням американців визволити місто”.

„Знімка дійсно сповнена величним емоційним насиченням”, — погоджується з приятелем.

„О, тут усе продумано до дрібниць, все зроблено по-професійному!” — трясе щоденником, як своїм найбільшим ворогом. — Навіть придумано ключку для тих читачів, що таки скочуть шукати правди у статтях. Стара вона, і багато разів використовувана. Пригадуєш, у статті, що вибілює комуністів, виразно стоїть, що про різню в Північному В'єтнамі переважно свідчили втікачі, а їм не можна вірити. Походять вони з вищих класів і хочуть скинути комуністів, бо звикли до французького колоніаль-

ного способу життя та старої культури. Чи не є це в есенції точнісінько те саме, що говорилося про наші свідчення? Чи не збувалося в той самий спосіб наші обвинувачення комуністів за їх звірства?"

Бачу, що мій друг запалився і його в такому настрої переривати не можна. Він мусить викинути все, що в його душі накипіло.

„І скажи мені, що тут змінилося? — продовжує піднесеним голосом. — Пишуть про мир, про непорушність статус кво, союз Японії з Китаєм проти Росії, про покинення китайськими і московськими комуністами своїх північнов'єтнамських однодумців задля торгівлі з американцями, а тут серед білого дня розпинають народ, торгують його кров'ю, вішають його провідників! Чи не так було колись? Чи не знайома це мелодія? Чи не є це повторенням в котрий то вже раз старої драми? . . ."

Розходився мій друг, очі горять, руки літають у повітрі, як крила.

„А ще дуже болить, що деякі наші журналісти повторюють за різними „експертами" всю оцю нісенітнію. „Статус кво", — кажуть. Та яке тут тобі статус кво, як три країни живцем пхають у комуністичне ярмо і тільки торгуються, скільки в результаті невинних людей платитиме за те своїм життям. Знову і знову!.. Була Куба, тепер Південний В'єтнам, Ляос, Камбоджа. А завтра?.. О! Вже є багато кандидатів! Чіле, Формоза, Південна Корея... Хе!.. Статус кво!..."

Піднесений голос моого друга виманює з кухні мою дружину.

„Сусідо, — каже, — якщо вас ця газета так дenerвuje, то пощо ви її купуєте?"

Новий голос діє на гостя, як холодний вітерець на зогрітого мандрівника. Почухав він потилицю та й каже: — „Ta бо я вже не раз присягався, що більше не буду купувати, коли ж непереможна цікавість завжди, як злий дух, нашпітує: „А ще раз купи, ану щось цікаве буде!" I я купую. Та більше вже мене нічого не спокусить".

„Щоб вам, сусідо, оті папери не кололи очі, — каже енергійно моя дружина, — я їх сховаю, а ви, та й ти, старий (тобто я), сідайте за стіл, вип'ємо разом по горняткові кави та пригадаємо собі старі, добри часи".

I. Крих

КАПІТУЛЯНТСЬКА ДОПОВІДЬ

12-го листопада м. р. у Філадельфії, в залі Пласту п. Василь Гришко, провідник лівого крила УРДП виголосив з рамени Секретаріату Конгресу Української Вільної Політичної Думки доповідь на тему: „Хто винен і що робити? Старі питання в новій дійсності України і еміграції сьогодні". Насувається запит: чому не з рамени УРДП? Доповідач цього не з'явував. Після доповіді відповідав він на питання. Проте, своїми довгими відповідями, очевидно, публіку вимучив, бо половина присутніх, з усіх сорока, не дочекавшись кінця, залишила.

Пан В. Гришко поділив українську політичну еміграцію на три табори. До „оптимістично-го" табору він зараховує тих, які покладаються на власні сили свого народу, вірять, що зближається на Україні революція і народ до неї готовий. Цей табір вважає він за найбільшу силу, яка до певного часу діятиме і матиме вплив на життя еміграції. Другий табір „песимістичний"; до нього належать малі партії та групи, які не мають підтримки громадянства і покладають надії на опозиційні сили в краю. Цей табір цілком безнадійний і незабаром взагалі перестане існувати. Третій табір „реалістичний" — партія В. Гришка, очевидно, „двійкарі" і ліві елементи мельниківської організації. Ставку цей табір робить не на революційні, а на еволюційні елементи в Краю і на освідомлення мас, які, на думку доповідача, все ще несвідомі.

Прелегент, либо, вважає, що український народ не тільки незрілий для державності, але

Ми так і зробили. При теплій, пахучій каві мій друг, здавалося, зовсім заспокоївся, але блисци в його очах зраджували, що обіцянки не додержить і далі буде купувати собі біду за свої гроші.

Написаний ще перед підписанням „крихкого миру" фейлетон ВоКа не втратив своєї актуальності: повторюється „стара драма" з Кубою, Формозою, Коресіо... Чи поможуть три міжнародні комісії врятувати Південний В'єтнам від комуністичної повені?

Ред.

навіть її не бажає, і на доказ цього наводить приклад із советської преси. В якійсь місцевості переїдено серед населення анкету, якою мовою батька хочуть чити своїх дітей. Ну, і, звичайно, лише кілька осіб відповіло, що українською, а решта — російською. Цей наведений прелегентом приклад нікого, крім русифікаторів, переконати не може, бож як інакше могли відповісти батьки, коли з українською мовою всі шляхи для життєвої кар'єри їхніх дітей заскриті, якщо по всіх високих школах і по всіх державних установах панує російська мова.

Прелегент вважає, що лише маленька групка українських інтелігентів невдоволена з советського режиму. Часи сталінського терору, сказав він, минулися і народ живе далеко краще, як за Сталіна. А опозиціонерів критикує він за те, що заскора вийшли на поверхню і тому дали себе репресувати. Отже, виходило б, інтелігенція повинна мовчати і погодитися з існуючим станом.

Пан В. Гришко вважає, що УНРада не може бути конструктивним і консолідаційним центром, бо немає там вільної політичної думки, яку він хотів запровадити, зробивши з УНРади „Конгрес Політичної Думки”.

Прелегент заявив, що про Петлюру, Коновалця і Бандеру ніхто на Україні вже не знає, хоч — додав — про Коновалця чув сам, але як про ... німецького агента. Тут, очевидно, п. Гришко забув, що в Німеччині, коли ходив він ще в членах ОУН, то заявляв прилюдно, що ввесь український народ знат і про Петлюру, і про Коновалця, і про Бандеру, знат про СВУ, а сам він кібито навіть належав до СУМ'у. Виходить, коротка пам'ять у пана Гришка!

Пан Гришко, який вважає себе за знавця визвольної боротьби, ставить Винниченка вище за Петлюру. Він також великий знавець сучасної України, бо, працюючи в радіо „Свобода”, має змогу зустрічатися з людьми з-поза залізної заслони. А якщо так, то чи не з такими режимовцями, про яких два-три роки тому у своїй доповіді в Філадельфії говорив п. Степаненко, провідник правого крила УРДП. Він тоді зачитував листи деяких режимовців до так званих „контактовців” та „круглостолійників”. То чи не з тієї причини постало дві УРДП?

Суддя Левчук заявив п. Гришкові після доповіді, що він нехтує всю українську визвольну боротьбу, усі наші історично-державницькі акти. А автор цих рядків заявив, що п. Гришко старається завернути назад колесо історії України і сам із своїм політичним мисленням обернувся на 180 ступнів.

З вісімох дискутантів тільки два погоджувалися з думками доповідача, а саме п. Шинкар з його ж власної групи і п. Степан Процик з „двійки”. Мабуть, і прихильники п. Гришки вийшли після дискусії невдоволені, що можна було відчути з приватних розмов.

ДЕЩО З ИСТОРИИ

ДЕКАБРИСТИ І „БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ”

Про ідеалізованих російською революційною літературою петербурзьких „декабристів” — учасників повстання 1825 року уґрунтовану історичними документами розвідку написав у журналі „Мости” (1961) А. Трофімов п. н. „Мандрівна княгиня”. В основному присвячена ця розвідка дружині декабриста Зинаїді Волконській, яка виїхала з Москви на Сибір, щоб разом із своїм чоловіком коротати роки заслання. Ось що читамо в цій розвідці:

„... Мельхіор де Богюе казав, що вся романтика, зіткана довкола декабристів, — лише стріли, націлені проти царя Миколи. Безперечно: для княгині Марії, яка від'їджала на Сибір, прощаальний, насичений музикою московський вечір залишився незабутньо прекрасним спогадом. Та чи було справді її становище таким, яким хотіли змалювати його нащадкам сучасники, — таким жахливим? Якщо й жертвуvalа вона любові і подружньому обов'язкові собою і свою молодістю, то все ж покидала Москву з надзвичайним, нечуваним комфортом. Її супроводила численна челядь, повозів було так багато, що лише в Іркутську, проїхавши тисячу верств, княгиня зауважила завантажене на одному з возів фортеця! Тоді ж зауважила вона, що до її валки приєднався цілий ряд повозів, наповнених подарунками для „каторжників”: винами, овочами, туалетним приладдям, нотами модних у Парижі романів. Зі свого боку цар наказав сибірським властям по можливості зм'якшити долю засланців. Пробував він, хоч і безуспішно, переконати княгиню Марію відмовитися від сибірської подорожі”...

Так поставився російський цар до російських дворян, що підготовляли революцію, яка, в разі успіху, не могла скінчитися інакше, як убивством царя і його родини.

А як ставиться сучасний російський „цар“ Брежнєв і його кліка до комуністів-засланців, які вимагають від

нього, щоб додержувався схваленої всіма партійними з'їздами конституції? Очевидно, й мови не може бути про будь-яке „зм'якшення долі” ворогів ч. 1 українських „буржуазних націоналістів”.

К. П.

ПРОРОЧІ СЛОВА

Петро Кропоткін (1842 — 1921), діяч і теоретик анархізму, геолог і мандрівник, народжений у князівській родині, повернувшись після революції з еміграції до Росії, незадовго до смерті, в 1920 році, написав у листі до Леніна:

„Якби навіть диктатура партії була відповідним засобом завдати удар капіталістичному укладові (в чому я дуже сумніваюся!), то для створення нового соціалістичного укладу вона безумовно шкідлива. Тут окончним є місцеве будівництво, місцевими силами, а його тут нема. Без участі місцевих сил, без будівництва знизу, самих селян і робітників, побудова нового життя неможлива. Здавалося б, що саме таку побудову мали б виконувати Ради. Але Росія вже стала Радянською Республікою лише за назвою... Тепер правлять у Росії не Ради, а партійні комітети... Якщо теперішнє становище продовжиться, то саме слово „соціалізм” обернеться на прокляття. Так само, як воно сталося і у Франції з поняттям рівності на сорок років після правління якобінців”.

Олександер Герцен (1812 — 1870), російський революціонер-демократ, який у своєму видаваному в Лондоні часописі „Колокол” виступав на захист національних інтересів поневолених в Росії народів, викривав реакційну національну політику царата і австрійської імперії супроти українського народу, визнавав його право на незалежність, високо цінував Т. Шевченка і вмістив некролог на його смерть, понад сто років тому писав: „Соціалізм, який хотів би обйтися без політичної свободи, неминуче виродився б у самодержавний комунізм, в нову панщину... Свобода індивіда — найбільша справа, на ній і тільки на ній може вирости справжня воля народу... Мета нескінченно далека — не мета, а радше пастка. Мета для кожного покоління — воно само...”

Замовчуючи такого роду висловлювання Герцена, більшевицькі ідеологи „високо шанують” його, як „представника інтернаціоналізму, борця проти колоніалізму, шовінізму”, як людину, що „відіграла велику роль у підготовленні російської революції” (Ленін, Твори, т. 18, ст. 13).

ЗА РЕФОРМУ СИСТЕМИ СУДОЧИНСТВА

Сенатор Едвард Гарні в розмові з кореспондентами заявив, що Америка має найгіршу в світі систему судочинства. „Найвищий час, — сказав він, — привести цю перестарілу систему в порядок”.

„Шостий Додаток до Конституції, — заявив сенатор Гарні, — забезпечує обвинувачений у якомусь злочинові

особі справедливий і скорий суд. Але нині звучить це як абсурд, бо в наших тюрмах люди чекають на суд іноді цілими роками. А що можна сказати, коли 52% людей, що перебувають у тюрмах, ніколи не засуджуються за поповнені ними злочини? Із 160.000 людей, ув'язнених в тюрмах, 83.000 не можуть дочекатися на судовий вирок, бо суди перевантажені справами.

Справи, звязані з порушенням правил руху в Детройті сьогодні чи завтра, будуть розглядалися аж у 1975 році, в Нью Йорку — в 1976 році, в Чикаго — в 1977 році.

Чи хто думає про те, що люди, які довгий час перебувають по тюрмах, чекаючи на суд, втрачають платню, працю? А причина цього не тільки в переобтяженні судів, а також у нехлойстві урядовців, внаслідок якої губляться в канцеляріях документи.

У Нью Йорку лише одна особа з 200, обвинувачувана в поповненні тяжкого злочину, засуджується своєчасно, а решта мусить дуже довгий час чекати. В результаті цього свідки відмовляються свідчити або вмирають — і справи йдуть на „погашення”.

Люди в нашій країні, — закінчив свої ревеліації сен. Едвард Гарні, — втрачають віру в закон і справедливість”. Він вважає, що систему судочинства в Америці треба негайно і докорінно реформувати.

ЦІННИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ФІЛАТЕЛІСТІВ

“Catalogue of European Paper Money Since 1900” — By Albert Pick Sterling Publishing Co. New York. 1972 (Second Printing). Translated from “Papiergeleid Katalog Europa seit 1900” c. 1970 by Ernst Battenberg Verlag, Munich, Germany. \$ 13.95, The notes illustrated are through the courtesy of the Bayerischen Hypotheken und Wechsel Bank of Munich and Coin & Currency Institute, Inc. New York.

Це видання, перекладене з німецької мови на англійську, охоплює історію європейських банкнотів, випущених від початку ХХ століття до останнього часу. Книжка надрукована на добром папері, в полотняній оправі, мас 320 сторінок і охоплює країни від Альбанії до Югославії.

Під гаслом „Росія” (як і під гаслами всіх скаталогованих країн) коротка згадка про історію цієї країни. В згадці написано, що під час революції 1917 р. постали на території царської Росії незалежні республіки, які згодом були окуповані червоною армією і включені в т. зв. РСФСР (Російську Соціалістичну Федеративну Республіку), пізніше перейменовану на СССР (Союз Советських Соціалістичних Республік).

На стор. 273-їй вичислені українські гроші під гаслом „Українська Народня Республіка” (помилки підкреслені мною). В транскрипції української грошової системи помітно русифізми: 1 карбованець = 2 гривень = 200 шагів; Karbowanez Griwen Schahiw.

В українській транскрипції валюти також прикрі помилки: 1 карбованець = 2 Грівен = 200 сагаїв.

Українським грошам присвячено три повні сторінки. Тут подано „блети Державної Скарбниці”, „Державні Кредитові Білети”, знаки „Державної Скарбниці”, „розмінні знаки Державної Скарбниці” і ін.

Скatalogовано гроші, які були випущені т. зв. Центральним Українським Банком під час німецької окупації. Дата на грошах: 10 березня 1942 року (по-німецьки), як також маловідомі гроші Української Повстанської Армії (УПА).

Німецькі окупаційні гроші були випущені в таких вартостях: 1 карб., 2 карб. (не випущені в обіг), 5, 10 і 20 карб.

Гроші УПА (Ukrainian Revolutionary Army — Ukrainski Powstancha Armiui 1946 року) випущено у вартості 5 карбованців бронзово-фіолетового кольору з образом вояка при кулеметі та вояка з гранатою.

На жаль, ми присвячуємо дуже мало уваги філателістиці та нумізматиці, як засобові пропаганди української справи між чужинцями.

Ждан Ласовський

З ПІДПІЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

МАТЕРІЯЛЬНИЙ РІВЕНЬ ЖИТТЯ

З-поміж одержаних недавно на Заході советських підпільних матеріалів містимо нижче уривок з політичного есею Іллі Глумова „Ленінський залік”. — Ред.

Якщо ми збудували соціалізм і йдемо до комунізму, то матеріяльний рівень трудящих в Радянському Союзі повинен бути вищий, як у трудящих в капіталістичних країнах. Для зіставлення потрібні статистичні дані, точні документи, надруковані, доступні перевірці з усіх боків. Гай-гай, саме в цій ділянці найголосніше кричить пропаганда і найтихіше говорять цифри. Щойно недавно опубліковано першу цифру — пересічний заробіток робітників і службовців. В ювілейному році проголошено, що він дорівнює 122 рублям на місяць. До цього додаток з так званих громадських фондів — коло 40 рублів на середню душу. Цей додаток наша преса нарекла була „невидимим прибутком”, поки хтось угорі не

звернув увагу на двозначність цього визначення, після чого заговорили про „вагомий додаток”.

Припускається, що видатки з громадських фондів ідуть на низькооплачувані верстви населення, принаймні так твердить пропаганда. Та годі брехати, панове пропагандисти! Один лише розкішний санаторій на Піцунді, де збивають собі товщі ваші хазяї, перекриває тисячі мізерних подачок трудящим, як дотації на „путівочки” в однодені будинки відпочинку або зменшення оплати за дитячий садок. А скільки таких санаторіїв, мисливських домочок з егерями та інших „вигід”, що йдуть по статті громадських фондів?

Який же все таки прожитковий мінімум в Советському Союзі, щоб порівняти його з заробітком? Офіційної цифри немає. Залишається припустити, що мінімальна заробітна плата 60 рублів на місяць і є прожитковий мінімум. Або правильніше рахувати мінімальну пенсію на старість? Для робітників і службовців вона становить 30 рублів на місяць.

„Як можна прожити за 30 рублів у місяць?” — спітав я якось знайомого суддю. — „Ta так, — усміхнувся суддя, — з голоду не помреш, але й бавитись не захочеш”. Ale пересічна плата дає лише рівень заробітку. Наша пропаганда не лінущеться роз'яснювати на прикладі капіталістичних країн, що пересічний прибуток є викрут, що дозволяє приховати злидність мас концом багатих прошарків. Ось переді мною лежить офіційний довідник, виданий в Америці масовим тиражем: в ньому найдокладніші дані про розподіл заробітків і прибутків за групами населення, і за професіями, і за галузями промисловості, і за віком, на самотніх, на голів родин. Одним словом: найповніший образ. Із зазначенням податків по кожній категорії, заборгованості по сплатах і т. д.

Перша думка — все брешуть капіталісти, очі замилюють. Та ні — звичайне видання для внутрішнього вживання. Була б брехня, наші марксисти перші довідники цей викрили б і розкритикували. А де довідники з такими ж даними по нашій країні? Немає таких. Десять напевно є з позначенням „ділком таємне”. Спробуйте довідатися на заводі про заробіток (не платню, а заробіток!) директора — секрет. А як живуть — мед-пиво п'ють по міськома, обкомах, в ЦК КПСС? Тссс, секрет! Ale мовчання це красномовніше за всякі слова...

Не знаю, про що пише у своїх книжках Світлана Сталіна-Алілуєва і які її літературні здібності, але одну книжку вона може і мусить написати. Це книжка — докладний опис способу життя радянського „вищого світу”, їх побут, звичаї, їх дійсне відношення до народу, що ворушиться десь далеко під ногами. Советські народи повинні знати свою знать...

ЩЕ ОДИН ПЕРЕКИНЧИК ЧИ — АГЕНТ

12-го грудня м. р., як повідомляє кагебівський „Голос Родини”, у Вільнюсі, в Литві, виступив на пресконференції Вітаутас Альсейка, що від 1953 року працював у ВЛІК’у — Найвищому Комітеті Визволення Литви. Зі собою привіз з Америки дей перекинчик, а

З ПОТОІВІЧНОГО ГУМОРУ

Дуже дивна історія

Як тільки я сів перед телевізором, мене розбудив телефон. „Або хтось не туди потрапив, або тіточка Агата дзвонить”, — подумав я, бо всі мої знайомі, які теоретично могли б мені дзвонити, практично ніколи цього не роблять. Між іншим, і тому, що у мене немає телефону.

Тіточка Агата — єдина особа, яка завжди забуває про це (пам'ять у неї, як вона сама каже, прекрасна, але коротка), і кожного разу, коли у неї є до мене справа, тут же дзвонить. Пам'ятаю, що коли вона подзвонила вперше, ще мене дуже здивувало. А ще в свою гергу здивувало тіточку: „Невже я не можу подзвонити своєму племінникові?” — „Можеш, звигайно, — згодись я, — але ж у мене немає телефону”. — „Ну і що ж? — здивувалась вона. — Зате у мене є. І тому не ти мені, а я тобі дзвоню. Невже герез те, що у тебе немає телефону, я кожного разу, коли треба поговорити з тобою, повинна їздити до тебе? Тоді нашо мені телефон?” — Отже, на цей раз дзвонити могла тільки тіточка Агата. І це була, звигайно, вона.

— Богусь?

— Так.

— Ти вдома?

— На жаль, я щойно вийшов.

— А не знаєш гасом, куди?

— В кафетеріо. Буду вдома за годину.

може й довголітній совєтський агент, численні документи, листи і фотографії, викрадені з цього литовського еміграційного центру. На підготовлені в КГБ питання давав він написані там же відповіді. Жадної сенсації в самій Литві і на Заході його стереотипні „викриття” „підривної діяльності” литовської еміграції не викликали.

Характерним для неграмотності зверхників Вітаутаса Альсейкі, які писали йому відповіді на питання, були такі його ствердження на пресконференції, як, наприклад: „Все, що я побачив за короткий час у Литві, наочно заперечує клевету антирадянської еміграції про те, що тут нібіто немає хліба, не вистачає продуктів, транспортових засобів, навіть роверів” (!?). І ще він побачив за той короткий час в уярмленій Москвою Литві, що „Радянський Союз являє собою зразок розв'язання національного питання”. Дослівно це те, що сказав Брежнєв у своїй останній промові.

— Добре, я подзвоню за годину. Бувай!

Але вона подзвонила тут же.

— Богусь?

— Так.

— Ти ж казав, що пішов у кафетерію.

— І пішов.

— Це неможливо.

— Чому?

— Бо я дзвоню в кафетерію, а тебе там немає.

— В якій кафетерії мене немає?

— В „Сунігі”.

— А я сиджу в „Сеймоновому”.

— Ах, он як... А я вже думала, ти щось пишеш. Коли ж повернешся?

— За годину.

— Ну, так я забіжу. Мені треба розповісти тобі одну дуже дивну історію. — Тіточка поклава слухавку, а я вже не міг сидіти спокійно. Шо могло статися? Наскільки мені відомо, тіточку Агату, яка все і всіх розуміє, досить важко здивувати... Наприклад, коли одного разу її головік заявив, що їстиме тільки сир, а тогніше — самі лише сирні дірки, тіточка ні трохи не здивувалась. „Якщо можна їсти сир без дірок, то гому ж не можна їсти дірки без сиру? Це навіть дешевше вийде. Правда ж?” „Правда”, — згодився я не дуже впевнено. Якось я спітав, а що, коли б вона побагила на своїй канапі зайця з окулярами на носі, який гитає „Улісса”?

— Я, звигайно, здивувалася б, — сказала тітка, здивувавши в свою гергу мене. — Адже у мене немає канапи, а є тільки ліжко. Звідки ж узялися зайцеві на канапі?

У мене опустились руки. „Ну, а коли б у вас була канапа?”

— То я негайно викинула б ліжко, — рішуге заявила тіточка.

— Але коли б у вас була канапа, — спітав я з іскоркою надії в голосі, — і ви побагили б на ній зайця в окулярах і з книжкою в лапах, — тоді, напевне, здивувалися б?

— Чому? — Адже на те їх книги, щоб їх зчитати.

Тут я остаточнно скапітулював.

Тепер ви розумієте, гому мене так зайнтригував сьогоднішній телефонний дзвінок.

Я навіть пошкодував, що придумав цю істо-

рію з кафетерією. Здається, я вже згадував, що це був тільки жарт. До того ж досить нікчемний. В дійсності я безвихідно сидів у домі.

За півгодини з'явила тітка, явно схильована.

— Ну, розповідай, мій хлопчику, що сталося? — закригала вона з порога. — Я буквально вмираю з цікавості.

— Так це ж у вас, тіточко, щось сталося!

— Ах, так, — згадала вона. — Сьогодні я була свідком однієї дуже дивної історії. Коли б я не багила цього на власні огі, важко було б повірити. Так от, уяви собі, входжу я у вщерть набитий автобус, протискаюсь вперед і раптом багу: біля вікна, з книгою в руках, сидить ...

— Засець! — рискнув я.

— Так! Але ні, — запротестувала тіточка. — Я багу, що біля вікна сидить молодий головівік, так років на двадцять ... і гитає книгу.

— Ну і що? — забрязкотів я тітгиною зброяю. — На те їй книги, щоб їх гитати.

— Знаю. Пам'ятаю це з школи, — згодилася тіточка. — Але з якогось гасу я була певна, що сидягі місця в автобусах виділені для молоді, звигайно, зайнятої гитанням. А тим гасом юнак, відірвавши огі від книги і побагизши, що поруг стойть літня жінка, тут же встав, щоб вона могла сісти на його місце. Правда, дивно?

— Правда, — згодився я, трохи розгараний.

Марія Чубашек

Переклад з польського

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Пан Я. І. Гас, Нью Йорк. У прилозі до присланої Вами статті Ви зазначаєте, що її відбитку послано також до іншого пресового органу. Тому стримуємося з друкуванням Вашої статті у „Віснику”. Просимо надсилати надалі оригінальні матеріали, призначенні лише для нашого журналу.

Пан І. Г-ко, Чикаго. На жаль, вірш Ваш заслабий і до друку не надається. Вчіться на кращих зразках нашої поезії.

Пан О. С-ич, Детройт. Стаття Ваша вже перестаріла, а до того ж написана в надмірно дразливому тоні. Пишіть на теми актуальні і уникайте лайки, яка Ваших опонентів не переконає, що вони помиляються.

З ПІДПІЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ

ПРО ЦЕНЗУРУ І ГЛУШЕННЯ РАДІОПЕРЕДАЧ

Нижче передруковано уривок з недавно переданого на Захід документу п. н. „Ленінський іспит”. Ред.

„... Яка школа може бути, якщо книжки виходять без тавра поліцаю? Не тільки не може бути школи, але користь... Докази на це, здається, не потрібні. Якщо вільно всякому мислити і думки всім проголосувати без перешкоди, то, природна річ, все, що буде придумане, винайдене, буде відоме; велике буде велике, істина не затъмариться. Не відважатися правителі народів зійти з шляху правди, бо тоді злість їхня і хитроці розкриються. Здригнеться суддя, підписуючи несправедливий вирок, і його роздере. Засоромиться властымущий вживати її на задоволення тільки своїх примх. Тайний грабунок назоветься грабунком, приховано вбивство — вбивством. Злякаються всі сурового погляду істини”.

Які злободенні істини для советської дійсності 70-их років! Не в брову, а в око тим, що мають владу, тим, що накладають цензуру! А сказав їх, звичайно ж, Радищев („Подорож із Петербургу в Москву”, 1749 — 1802). Постраждав цілехетній граф тоді жорстоко — засланий був на Сибір, без конфіскати, однак, майна. Одна йому спізняла потіха: якби жив він у країні соціалізму і опублікував ті ж самі свої думки, поїхав би куди далі і на інших умовах. Теперішня партійна цензура діє тихенько. Про відважних охоронців кордонів Вітчизни ми читаемо нариси, принаймні раз на рік. А про охоронців вільної думки і слова — ані звуку. „Дня Цензор” в календарі не зазначено. І слово „цензор” нібито не існує. І цензури самої нібито немає. І є свобода преси. Нібито.

**

День і ніч, на три зміни, без перерв, хоч у Христове воскресіння, хоч у партійне свято, тисячі молодих здорових людей сидять біля глушарень, працюють в по-ті лиця свого. Змагаються на честь знаменних дат, рекорди встановлюють, звання „глушарів комуністичної праці” завоюють. А все заради добра радянської людини. Оберігають її від розкладницького впливу західної пропаганди. Даруйте, панове партійні керівники, чи не ви щедро посипаєте радянську людину компліментами — вона, мовляв, політично свідома і рідній партії безоглядно віддана, і світлим комуністичним ідеалом наскрізь просякнена, геть усі верховні заходи одним духом схвалює, і всякі піdstупи капіталістів за верству розкусює. І раптом — таке недовір'я, чи пак піклування! Чи пак острак, що вислухає радянська людина радіопередачу ВіБіСі і враз перекинеться до табору капіталістів. Здавалося б, саме капіталісти мусили заглушувати радіопередачі Москви. Все таки, загниваючий уклад. Тицьни його і розвалиться. Аж ні — не заглушують голос Москви капіталістичні заводівки. З жадібності, мабуть. Гропі на глушарні жаліють. А от радянські заводівки ніяких грошей на це не жаліють. Глушать навіть на хвілях від 13 до 19 метрів, хоч, як відомо, всі радіоприймачі для внутрішнього

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

вжитку випускають з урізаним короткохвильним діяпазоном — з 25 і вище метрів. За прикладом гітлерівської Німеччини. Хоч ні: Геббелльс, пригадується, випускав для народу приймачі зовсім без коротких хвиль. Воно й краще — глушити не треба, і приймачі дешевші. Кругом вигода.

I жадної чужоземної газети не допускається до газетних кіосків. За винятком газет чужоземних компартій, та й ті продають дуже нерегулярно. Взяти хоча б англійську „Морген Стар”. Тільки но в світі щось цікаве станеться — „Морген Стар” зникає з радянського небосхилу...

ВЕРШОК ХОЛУЙСТВА

„Лиже ногу, лиже руку,
Лиже спину, нижче лиже,
Цуценя так лиже суку,
Котеня так кітку лиже...”

Годі придумати крашу характеристику, як цей коротенький віршок, відношення малоросійських холуйів до московського „старшого брата”.

Приклад такого ганебного відношення знаходимо в грудневому числі київської „Вітчизни”, органі Спілки Письменників України, в статті Валентина Речмедіна під назвою „Радість”.

Що ж викликає радість у цього заступника редактора „Вітчизни” і колишнього редактора газет „Літературна Україна” та „Культура і Життя”? — Несамовиту радість викликає 50-річний ювілей створення ССРР, в якому уярмлено його батьківщину, а в зв'язку з цим можливість освідчитися в своїй рабській любові до російського народу. Ось кілька витягів з його статті:

„Це велике щастя, коли поруч надійний, вірний друг — росіянин. З ним легко і радісно долати найкрутішу дорогу, з ним не страшні найлютіші негоди...

Коли ми говоримо про нашого російського брата, ми насамперед маємо на увазі той хвилюючо благородний образ борця за правду і волю, який постає із чудової ленінської статті „Про національну гордість великоросів”, — образ, який став володарем наших сердець, образ, який викликає наше захоплення і служить нам прикладом...

Саме такий образ світив нам у мороці царського повелення...

Найщиріше почуття любові, приязні і пошани обіймили душу кожного, кому російські товариші подавали руку дружби, руку допомоги в годину скрути і випробувань, і кожен надихався вірою...

Поневолені самодержавством народи навчались у своїх російських братів мистецтва революції...

Йому, нашему російському товаришеві, притаманні найщляхетніші почуття лицарства...

Він перший серед тих, хто своїми грудьми захищає світ від воєнної напasti, очищає небо планети від грозових хмар...

Саме йому, російському народові, по-лицарському широму добротворцеві, невтомному і самовідданому трудівникові мирної ниви, мудрому і надхненному сівачеві найпрогресивніших ідеалів, невтомному майстрству комуністичної будови дарують квіти своїх сердечъ всі сини нашої багатобратьньої сім'ї... на всьому просторі від тихого Дунаю і до Тихого океану”.

Хіба цього не досить, щоб на ввесь згіст побачити „презренного” малоросійського лакзу?

К. Л.

„КИПЛЯЧИЙ КАЗАН РОСІЇ”

У черговому випуску „Хроніки поточних подій” серед інших новин „Самвидаву” реферується нарис I. Александрова „Короткі нотатки про сучасну кризу”.

Це — нарис, що містить оцінку сучасного становища речей в ССР і деякі прогнози на майбутнє. Автор вважає, що кризові явища починають набувати універсального характеру, охоплюючи всі сфери суспільного життя: економіку, політику, внутрішню і зовнішню, національні відносини і т. п.

Такою є загальна тенденція, яка, на думку автора, безперервно посилюватиметься і протягом 70-их років приведе до розмежування суспільно-політичних сил. Розлам, пише Александров, станеться і на верхах, виразно виявляючи різні угруповання: „сталіністи”, „маоїсти”, „західники”, „справжні партійці”, „інтернаціоналісти”. Становище у крайній мірі ускладниться. „В цих умовах, — пише автор, — час зажадає особливої чіткості теоретичної і практичної відповіді на ситуацію, і історія не подарує російській інтелігенції, якщо вона її разом покаже себе... нездібною стати господарем положення, лідером всього здорового, що виявиться в киплячому казані Росії”.

Редакція „Хроніки” подає уточнені дані, наведені в попередньому випуску:

„У Києві біля пам'ятника Т. Шевченкові в роковини перевезення останків поета з Петербургу заарештовано коло 150 осіб. Усіх заарештованих спочатку випустили, але після „перевірки” деяким із них дали по 15 днів арешту”.

МАЙБУТНІСТЬ ЮНІЙНОГО РУХУ

Американський соціолог Лестер Вілі у своїй книжці „Зорганізована праця в ЗСА” ставить питання, від якого, на його думку, залежить майбутність американського юнійного руху. Питання це — швидко зростаюча автоматизація виробництва, внаслідок якої зменшується число робітників і зростає число інженерів, техніків та службовців на фабриках, у громадських та державних установах. Тим часом робітники все ще становлять кругло 85% всього числа юній. А зростаюча маса висококваліфікованих техніків, інженерів і службовців-„білокомірковців” порівняно у незначній мірі охоплена юнійними організаціями. Чи збережуть юнії своє теперішнє значення і силу залежатиме від того, чи зуміють вони залучити і зорганізувати цю масу.